Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 157 (17280) | 1986 оной июлиин 8, вторник | Сэн 3 мүн.

...РТИЙНА ЁҺО ...ИМ САХИХА

...партиин гэшүүнэй нэрэ хүндэ тон ехэ. Нугар... ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ эрмэлзэл, ямар... хэээдэшье бодохоор бэлэн байха гээшэ ком... бусадһаа илгаруулна. Партийна хүдэлмэрие ...хубилгаха, шэнээр хүдэлхэ, парторганизаци... ...алга ба үүргэ дээшэлүүлхэ партиин гэшүүнэй ...үнэн сэхэ шэнжэ шанарай түлөө тэмсэхэ гол ...оинуудые КПСС-эй XXVII съездын табяад бай... ёһо гурим сахиха гээшэ бүришье шухала, ехэ ... болоно.

...жабайдалай ёһо гурим хадаа сут хэлсэжэ аба... ...иин дүрим болоно гээд В. И. Ленин хэлэһэн ...рим КПСС-эй Устав соо баталагдажа, комму... ...ээ абажа ябаха. хүнүүдтэй, нүхэдтөө харил... ...ха гурим дурадхана. Тэдэнэр зохёохы ёһоор ...п хэрэгүүдээ һайжаруулха, нөөсэ арга болом... ...үргэлжэ бэдэрхэ уялгатай. Коммунист ондоо ...хүлеэжэ һуудаггүй, харин эгээн хүндэ, орёо, ...этэй хэрэг бэедээ даажа абадаг байха юм. ...олбосорол, гүнзэгы мэдэрэл, арюун һайхан ...мунистын ажабайдалай гол һудаһан болохо

...йн, хэрэг бүтэмжэтэй, олон ондоо янзаар бо... ...алда нүлөөлэн харагдадаг, хододоо далда ...дхэбэри болон түсэбүүдэй олондо сула мэ... ...о байдаг партийна ажабайдал, энхэрэлтэй, ...зантай коммунистнууд — эдэ бүгэдэ мүнөө ...эгтэй»,— гээд КПСС-эй ЦК-гай Политическэ ...хэлэгдэнэ. Энээниие бэелүүлхын тула комму... ...зүрхэнһөө оролдохо, өөһэдынгөө ажал хэрэ... ...а ёһотой. Тэдэнэр ажалша хүнэй «Зүб. Энэ... ...коммунист» гэхээр ажаллаха, ажаһууха уял... ...тимкай заана. Партийна гэр соогоо ариг сэбэр ...ал һаа, партиин XXVII съездын хараалһан ...льно-экономическа хүгжэлтын хурдадхалгые ...хабди. Коммунистнууд лэ ажалша коллекти... ...отэй ажалай эрхэ байдал байгуулжа, хүн бүхэ... ...үтэээсэтэ ажалда элсүүлнэ. Тэдэнэр бүхы хү... ...ложо байһан хубилалтын үедэ тон хэрэгтэй ...түрүү онол аргануудые оложо, үйлэдбэридэ ...тэдэнэй ашаар түсэбтэ даабаринуудые үлүү... ...оролдоно. Жэшээнь, Мухар-Шэбэрэй «Искра» ...бюрогой гэшүүн В. И. Чигиревагай даадаг һү... ...ын коллектив һү һаахa, гүрэндэ худалдаха ...оо хахад жэлэй түсэб һараар урид дүүргэбэ. ...Үдын трикотаж гадар хубсаһанай фабрикын ...И. Попосагай ударидадаг нэхэгшэдэй бригада ...ай, һайнаар ажаллажа, һара бүриингөө дааба... ...имэ жэшээнүүд республика соомнай олон.

...абаринуудые бэелүүлхэ, бүхы хүдэлмэри ху... ...тэ үзүүлэгдэдэг партийна нүлөөнэй хэмжээн ...ммунистнуудай түрүү зэргэдэ ябаха үүргэһөө ...а байна. Мүнөө жэлэй болон арбан хоёрдохи ...түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мү... ...элээр харагдана. Жэшээлхэдэ, Хяагтын ээрэл... ...абрикын партгрупорг Л. П. Яковенко үнгэр... ...соо хоёр табан жэлэй түсэб дүүргээ юм. Тэрэ ...жэлэй түсэбые 2,5 жэл соо дүүргэхэ уялга ...ай һайнаар ажаллажа байна. Тэрээнтэй суг ...эйнь баһал иимэ уялга абаһаниинь ехэ һайшаал... ...эжэл, ажалдаа жэшээ харуулха гээшэ уставаар ...КПСС-эй гэшүүнэй уялга болоно ха юм.

...хадаа партиин политическэ тэмсэлшэ байха ...һээ тэдэнэй хүмүүжэжэ, ёһотой коммунист ...партийна эхин организаци, тэрээн соо тогто... ...дал нүлөө ехэтэй байдаг. Эндэ бэе бэедээ ...гээр хандадаг, найдадаг, шүүмжэлэл дэлгэдэг ...коммунист түргэн хүмүүжэнэ, ургана.

...партийна комитедүүдтэ болон бюродо ...тай хөөрэлдэхэ гээшэ ашаг үрэ ехэтэй онол ...гэн болоно. Иимэ дүй дүршэл партиин Му... ...райкомдо заншалта болонхой. Районой ажа... ...мышленна предприятинуудай бүхы хүтэлбэри... ...н райкомдо бии болгогдоһон комиссида хөө... ...и, зүбшэн хэлсэгдэһэн байха юм. Энэ комис... ...коллективэй коммунистнуудта үгэһэн характе... ...а үздэг, тэдэниие батадаг байна. Иимэ гү... ...ай, Яруунын, Баргажанай болон бэшэшье рай... ...эрүүлэгдэнэ. Эдэ хөөрэлдөөнүүд нүхэр ёһоной, ...байдалда үнгэрнэ. Коммунистнуудай партиин ...энүүдые, албанайнгаа уялгые хэр дүүргэдэг ...эг, дутуу дундануудыень заажа үгэдэг зан...

...а зарим партийна комитедүүдтэ коммунистнуу... ...араад, гансал дутуу дунданунуудтань гол анха... ...ха, бүдүүлигээр хандаха, нэрэ һурагүй заабари ...өөл бии. «Горкомдо гү, али райкомдо ком... ...ээо һанал хэлэхэ гү, али һэжэглэһэнээ мэ... ...эһь уг үнгяарнь ёһотой харюу үгэхын орон... ...һанаа бү марта!» гэхэ. Теэд хаана байна гээ... ...е турэл гэртэ ха юм. Өөрынгөө һанал бо... ...а асуудалнуудтай партийна комитедтэ ерээгүй ...ошохоб! Эндэ хэрээгы ноёрхуу зангаар бэшэ, ...аар угтажа, анхаралтайгаар шагнажа абаха ...ь хүүлита, юуб гэхэдэ, партийна нүхэсэл гээ... ...эрэ зэргээрнь илгадаггүй коммунистнуудай ...арилсаануудай большевик ёһо гурим мүн. ...харилсаанууд манай бүхы партийна ажабай... ...үүлэнги байха зэргэтэй» — гээд нүхэр М. С. ...С-эй ЦК-гай июниин (1986 он) Пленум дээрэ ...онсолон тэмдэглээ.

...эшүүдтэ иимэ шанга эрилтэнүүдэй табигдаад ...сагта партийна зэмэ тохогдоһон хүнүүдтэ ...хандуулха шухала. Зарим тээ энэ зэмые түр... ...оролдоно. Энэ хадаа тэрэнэй хүмүүжүүлхы ...олуупна. Партийна зэмэ тохохо, тэрэниие абаха ...ры олондо мэдээжэ болгогдоногүй. Коммунист ...үүр түшаал ээлжэ байгаа һаа, нэн түрүүн ...тийна эхин организацида зүбшэн хэлсэгдэхэ ...энэ гурим олон ушарта хазагайруулагдахаяа

...эшүүнэй үндэр нэрэ зэргые муу муухай яба... ...арлаһан хүнүүдһээ шангаар асууха хэрэгтэй. ...ар партимнай тон ехэ эрилтэнүүдые комму... ...а. Гэбэшье коммунистын нэрэ зэргэтэй таа... ...л гаргаха ушар үшөөл бии байһаар. Жэшээнь, ...ай «Байкал» нэгэдэлэй директор коммунист ...албанайнгаа тушаалые өөрынгөө аша туһада ...түлөө бүридхэлэйнгөө карточка соогоо бэшүү... ...ига донгодолго абажа, энэ тушаалһаа сүлөө... ...дэ горкоопторгын директор байһан Г. В. Инхи... ...газарта һогтуу ябажа, партийна баһал иимэ ...тушаалһаа сүлөөлэгдөө.

...Устав, партийна ёһо гурим эбдэһэн, бэеэ бу... ...а ябаһан коммунистнуудтай огто эбсэжэ боло... ...унистын нэрэ хүндые унагааһан хүнүүдһээ ...эгэнүүдые парти эрид шууд саашадаашье сэ... ...а»,— гээд КПСС-эй XXVII съездын Политиче... ...соо хэлэгдэнэ. Партиин нэрэ хүндын, тэрэнэй ...рюун сэбэр байха тухай иимэ тодоор хэлэгдэ... ...хэндэшье, ямаршье хүнгэлэлтэ хэгдэхэ ёһо... ...урда коммунист бүхэн адли. Иимэл ехэ эрилтэ ...ганизацинуудые бэхижүүлдэг, гэшүүдыень эдэб... ...ха юм. Ажалдаа, бүхы ажабайдалдаа комму... ...ртийна ёһо гурим сахиха ёһотой.

ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭДЭ ҮДЭР, ХОНОГ БҮХЭН ҮНЭТЭЙ

НОГООН ГУРИЛ АДХАРНА

Үнгэрһэн июниин тэнгэһээ хойшо ороһон ехэ уһатай бороогой һүүлээр халуун, дулаан үдэрнүүдтэ Тамчын сагаан тала хуу ногооржо, бэлшээри гү, али сабшалангые холоһоо илгаруулхын аргагүй, хуу үдхэн тунга ногоогоор бүрхөөгдэбэ.

— Абажал шадаа һаамнай, үбһэ ногооншье гараал даа. Илангаяа тэрэ донникыемнай харыт. Урматайгаар ургаа, — гэжэ Химнын совхозой 2-дохи отделениие эрхилэгшэ В. Б. Будаев омогорхон хэлэнэ.

Нээрээшье эндэхи сабшалангай ногооной нилээд үндэрөөр, үдхэнөөр урганхай байбашье һаань, эндэ дүтэ таригдаһан донник болон костер безостый ногооной ургаса хараа байса ондоогоор харагдана. Нэгэ жэгдээр, хүнэй бүһэдэ тулама үндэрөөр ургаһан донник пэгшыжэ һууха юм. Тэрэниие КУФ-18 агрегадтай трактор сабшажа, хэршэмэл ногоо ехэ тэргэ руу адхаруулна.

— Хоёр жэлэй саана эндэхи 400 гектар сабшалангые хахалжа, элдүүрилжэ, донник тарихадамнай олохон зон ехэл дурагүй байһан юм. «Хайран сабшалангые һалгаажа байнат» — гэдэг һэн. Үнэндөө, урдань эндэхи сабшалан дээрэһээ гектарай 10—12 центнер үбһэн абтадаг һаань, мүнөө гектарай 55—60 центнер донникой шэмэтэй ногоо сабшажа, тэрээгээрнь витаминтай хэршэмэл үбһэ, гурил гаргана ха юмбибди,— гэжэ Валерий Батуевич хөөрэнэ.

Иигэжэ совхозойхид сабшалангайнгаа зарим хубиие элдүүрилжэ, донник болон олон бусад ногоо тариһанай ашаар зун эртүүр ургасыень сабшажа, эрхим шанартай тэжээл бэлэдхэхэ аргатай болоо бшуу. Июниин 25-да эндэ ябахадамнай, Ехэ-Цагаан тосхоной баруун захада тодхогдоһон АВМ-0,65 түхэлэй хоёр агрегат зэргэ хүдэлжэ, донникой ногоогоор витаминтай хэршэмэл үбһэ (сечкэ), гранулированна тэжээл түлэг гаргажа байгаа һэн.

Эндэ тус агрегадуудай начальник, мелиоратор В. С. Дашиевтай уулзажа хөөрэлдэбэди.

— Бидэ энэ жэлдэ АВМ түхэлэй агрегадуудаараа витаминтай ногооной гурилай орондо хатаагдамал, хэршэгдэмэл үбһэ (сечкэ) ехээр гаргаха гэжэ шиидэбди. Ушарынь юуб гэхэдэ, тээрмэдэгдэһэн гурилда орходоо витаминтай хэршэгдэмэл үбһэн малай эдихэдэ һураггүй дээшэ аша үрэтэй байха гэжэ һанагдана. Тэрэниие мал жажалжа, хибэдэһэн болгохо, хото соогоо һайса бүйлуулха, бэедээ шэнгэхэ байна. Хоёрдохёор АВМ агрегадай ажалай бүтээсэ дээшэлнэ. Электрын хүсэн, шэнгэн түлишэ һураггүй бага гаргагдана. Хатаагдаһан ногооне гурил болгодог түхеэрэлгэнүүдынь хүдэлгэгдэхээ болино бшуу. Гурбадахяар, хадагалхадамнайшье һайн болоно үгэнэ. Ногооной гурилые заатагүй мэшээглэхэ хэрэгтэй. Харин хэршэгдэмэл үбһые миил тюгүүд болгожо уяад лэ склад соо ябталнабди,—гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Агрегадһаа таһалгаряагүй адхаржа байһан тэрэ хэршэгдэмэл ногооень гартаа барижа үзэхэдэ, хуурайхан, бутархай, бүхы сэсэг набшэ намаатаяа зандаа байна. Үнэрдэхэдэ, ёһотойл хоншуухан ногооной, сэсэгэй үнэр анхилна.

Эндэхид ноохо багсалан тюгүүд болгодог хуушан прессүүдые хэрэглэжэ, тэрээн соогоо бутархай хэршэгдэмэл үбһэеэ адхаад, прессээр шахуулан нягтаруулжа багсалдаг, тюгүүд болгон уядаг. Тюк бүхэниинь 65—70 килограмм болодог байна.

— Түрүүшын үдэрһөө һаадгүй хүдэлжэ, даб дээрэ 100 тюк бэлдээд, складта хадагалаабди. Мүн зарим сечкэеэ хуушан хүр һолоомонтой холёод, гранул болгожо, һү һаалиин фермэдэ абаашажа, талха таряанай орондо үнеэдтэ, туганнуудта эдюулнэбди,— гэжэ агрегадай ахалагша машинист Даба Цынгунжапов хэлэнэ.

Энэ жэлдэ Химнын совхозойхид АВМ-0,65 түхэлэй хоёр агрегадаа дүүрэн хүсэндэнь хүдэлгэжэ, 600 тонно витаминтай тиимэ хэршэгдэмэл ногоон тэжээл бэлэдхэхэ юм. Мүн эдэ агрегадуудһаань холо бэшэ ехэ барилганууд бодхоогдожо байнхай. Эндэ нойтобор үбһэ вентиляторнуудаар үлеэлгэжэ хатааха ехэ склад баригдана. Тиихэдэ пресс-подборщигуудаар хуряагдаһан тюгүүдтэй юрын үбһые баһал ябталжа хадагалха 3 ехэ сарайнуудые барижа дүүргэхэ дүтэлөө. Тэндэнь хамта 6 мянган центнер үбһэн хадагалагдаха болоно.

Байгша оной июниин 28-һаа совхозой үбһэшэдэй бүхы звенонууд үбһэндөө жэгдэрэн ороо. Жэшээнь, нэгэдэхи отделенидэ дүршэлтэй механизаторнууд Д. Д. Дамбаев, В. Ч. Данзанов гэгшэдэй даадаг тус тустаа 5—6 трактортай, тэдээндээ шагтагалха бүхы хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдтэй хоёр звено үбһэ сабшажа эхилбэ. Мүн Цайдамай хоёрдохи отделенидэ С. Б. Бадаровай даадаг оньһожоруулагдамал звено баһал һаянай үбһэндөө оронхой.

Сабшалан дээрэ ургаһан бүхы ногооe һогооборишье үлөөнгүй сабшажа, хуряажа, эндэхид бүхыдэнь 24 мянган центнерһээ бага бэшэ гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 8 мянган центнерээр ехэ бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ зорилготой.

М. НАМЖИЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Агрегадай начальник В. С. Дашиев хүдэлмэришэн Е. В. Юдинатай бэлэн болгогдоһон тэжээлэй шанарые шалгажа байна. 2. АВМ-0,65 түхэлэй агрегат. Тэрэниие хүдэлгэдэг звеногой гэшүүд (зүүн гарһаа) И. Шалапаев, С. Лубсанцыренов, А. Данзанов, Е. Юдина, Д. Цынгунжапов, Б. Цоктоев.

Б. ХАЛБАЗЫКОВАЙ фото.

Сэлэнгын район.

БАЯН УРГАСЫН УРМАНДА

ХОРИ (телефоноор абтаба). Энэ жэлдэ сабшалан шиигээр элбэг, бороо оролготой байжа, ногооной ургаса хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн. Тиимэһээ үбһэ хуряалгада эртүүр жэгдэрэн орохо саг ерэнхэй. Энэ хүдэлмэридэ Хориин совхоз һайнаар бэлдэһэн байжа, тэжээл бэлэдхэлгээ эмхитэйгээр эхилбэ. Тус ажахы 21 мянган центнер үбһэ сабшаха, 1500 тонно сенаж, 2000 тонно силос дараха, 200 тонно ногооной витамин баянтай гурил татаха түсэбтэй.

Тэжээл бэлэдхэлгын найман звено эмхидхэгдэжэ, ажаллаха газартаа гаранхай. Тус тустань даабари үгтэнхэй. Жэшээнь, районой суута луговодуудай нэгэн Галихмат Булатовай даадаг гүйсэд оньһожоруулагдамал звеногойхид Үдын голой, Туглын ба Захын сабшалан дээрэһээ 6 мянган центнер үбһэ һурилхэ даабаритай. Энэ даабариингаа 80 процентыень август һарын нэгэн болотор дүүргэжэ шадахабди гэһэн уялга абанхай.

Совхозой Ааланай отделенидэ үбһэшэдэй хоёр звено эмхидхэгдээд, сабшалан дээрэ түлэг хүдэлжэ байна. Звеное даагшадаар коммунистнууд Жаргал Бадмаев, Надежда Бадмаева гэгшэд томилогдонхой. Морин косилкаар ногоо сабшагшад Ринчин Гылыков, Агбан Цыбжитов, Бадма Бальжинимаев түрүүшын үдэрһөө бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Тэдэнэр үдэр үдэрэйнгөө нормые 110—120 процент дүүргэнэ.

Совхозой түб һуурин болохо Хүлэй Үртөө тосхон шадар АВМ-1,5 түхэлэй ногооной витаминтай гурил татадаг агрегат тодхогдонхой. Эндэхи хүдэлмэришэд 14 часай туршада энэ түхеэрэлгээ заахаНшье байлгангүй ашаглана. Ажахын инженер-механик Дымбрыл Будаев энэ коллективые хүтэлбэрилнэ. Август һарын гаратар ехэнхи даабаряа дүүргэхэ, бүхыдөө 240 тонно гурил татахабди гэжэ эндэхид мэдүүлэнхэй. Энэнь түсэбтэ даабариһаа 60 тонноор ехэ болоно.

Г. ОЧИРОВ, манай корр.

ҺАЙХАН ХҮСЭЛЭЛЭЙ НААДАНУУД МОСКВАДА БАЯРАЙ ОРШОН БАЙДАЛДА НЭЭГДЭБЭ

МОСКВА '86 ИГРЫ ДОБРОЙ ВОЛИ

СПОРТ — ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ЭЛШЭН САЙД

Захагүй замбуулинай дайдаһаа харахада, Газар дэлхэй үзэсхэлэн гоё һайханаар үзэгдэдэг гээшэ. Эгээл тиимэһээ бүмбэрсэг дэлхэй һайхан хүсэлэлэй наадануудай һүлдэ тэмдэг болоһон байгаа. Эдэ нааданууд июлиин 5-да Москвада, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Түбэй стадион дээрэ нээгдэбэ.

«Спортдо тогтоогдоһон хани барисаанһаа дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха хүрэтэр» гэһэн уряатай иимэ ехэ мүрысөөн тэрээндэ хабаадагшадай һайн һайхан хүсэл эрмэлзэлтэй байһые элирхэйлэн гэршэлнэ. Үнэн сэхэ тэмсэлдэ хаба шадалаа туршахын, Олимпиин хартида соносхогдоһон гол ёһонуудта үнэн сэхэ байһанаа баталхын тула манай орондо ерэһэн дэлхэйн эрхим бэрхэ атледүүдые энэ наадануудай уряанууд нэгэдүүлнэ бшуу.

Нүхэд М. С. Горбачев, Г. А. Алиев, В. И. Воротников, А. А. Громыко, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачёв, Н. И. Рыжков, М. И. Соломенцев, Э. А. Шеварднадзе, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, С. Л. Соколов, А. П. Бирюкова, А. Ф. Добрынин, В. П. Никонов, А. Н. Яковлев, И. В. Капитонов гэгшэдэй түбэй трибунада ерэжэ һуухадань, сугларагшад альга ташалгаар угтаба.

ТПК-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ТПК-гай ЦК-гай секретарь Ким Хван түрүүтэй КНДР-эй партийно-правительственна делегаци эндэ байбад.

21 час 30 минута. Кремлиин курантнуудай сохихонь стадион дээгүүр зэдэлнэ. Тэрэнэй ханхинаае фанфарануудай аялга хүгжэм дэмжэн абана. Һайхан хүсэлэлэй наадануудай аялга хүгжэм холо саагуур соностоно. Энэнь залуу наһанай, үзэсхэлэн һайханай, хүсэ шадалай ба хани барисаанай һайндэрэй эхилһэн тухай мэдээсэлые холо саагуур тарааба гээшэ. Зүүн трибунадань һууһан 11.200 спортсменүүд элдэб гоё һайхан зурагуудые, угалза хээнүүдые, сэсэг намаануудые байгуулжа, харагшадай зүрхөө альга ташалгаар угтагдаба. Амгалан тайбан байдалые элирхэйлэн харуулдаг оливка модоной набша намаа һалбаран бадарна. Элдэб түбинүүдэй ондо ондоо үндэһэ яһанай, зүһэ шарайн спортсменүүдэй гар гараа бахим шангаар адхалсахань экран дээрэ харуулагдана. Дэлхэйн далаад ороной атледүүд Москвада, Таллинда, Ригэдэ үнгэргэгдэхэ мүрысөөнүүдтэ хабаадаха юм.

Сугларагшадта халуун дулаанаар угтагдажа, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев һайхан хүсэлэлэй наадануудта хабаадагшадые, айлшадые амаршалба. Тэрэнэй хэлэһэн үгэ ехэ анхаралтайгаар шагнагдажа, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар нэгэнтэ бэшэ угтагдаһан байгаа.

«СССР-тэ айлшалан буугыт» — гэһэн уряа һүлдэтэй спортын — уран һайханай ехэ наадаар тэрэ эхилбэ. Үргэн дэлюун, нюдэ алдама дайдатай Россин газар нютагуудые һануулһан зугаа наадан стадионой ногоон талмай дээрэ һүр жабхалантайгаар боложо, хүн бүхэнэй дура татаба. Дэлгэр һайхан сэдьхэлтэй, сэбэрхэн басагад хилээмэ-дабһаар айлшадаа угтаа.

Удаань «Үхибүүд энеэлдэхэ, наадаха, амгалан тайбанаар ажаһууха ёһотой!» гэһэн уряатай һайндэрэй хубинь эхилбэ. Ерээдүйн үетэндэ амгалан тайбан байдал хангахын тула тэмсэхэ гээшэ манай гол зорилго болоно.

Түгшүүрилтэй мүнөө үедэ үхибүүд эб найрамдал хангаха талаар ехэ юумэ хэдэг. Саманта Смидэй жэшээ энээн тухай үшөө дахин һануулна. Богонихон наһа наһалһан американ һурагша, наранай хурса элшэдэл мэтээр, яларан толорходоо, Советскэ Союзда зүрюу харша бодолоор хүмүүжүүлэгдэһэн Эхэ оронойнгоо олохон хүнүүдтэ манай орон тухай ехэ юумэ хөөрэжэ үгэһэн байгаа.

«Бүхы американецуудай Советскэ Союзда ерэжэ, ород хүнүүдэй ямар һайхан сэдьхэлтэй байһыень өөһэдынгөө нюдөөр харахыень би хүсэнэб»,— гэжэ Саманта ханинартаа ходо ходо хэлэдэг һэн. Мүнөө тэрэнэй үгэнүүдэй үнэн зүб байһанда тэдэнэр этигэхэ аргатай болонхой. Эдэ наадануудые эмхидхэгшэдэй уряалаар Самантын эхэ — Джейн Смит, Самантатай сугтаа нэгэ класста һурадаг байһан һурагшад Советскэ Союзда ерэнхэй. Тэдэнэр «Артегһээ» Лужникидэхи һайндэртэ бууба.

Тээсгэн Холбоото Штадуудта ошожо ерэһэн Москвагай һурагша Катя Лычева Самантын эжытэй гар гараа барисалдан ябана. Энэнь манай үхибүүдэй хани барисаанай хэлэ шудалбал, ямар ехэ юумэ түйлажа шадаха байһые элирхэйлэн харуулна.

Замбуулинай дайдые шэнжэлэлгын үе саг Юрий Гагаринай ниидэлгэһээ эхилһэн байгаа. Талмай болон экран дээрэһээ тэрэнэй дурасхаалта хуудаһанууд мүндэлнэ. Совет «Союз-19» болон американ «Аполлон» гэжэ замбуулинай онгосонуудай түүхэтэ ниидэлгые, хамтаараа ажаллаһые харуулһан үйлэ хэрэг стадион дээрэ дабтагдаһан байгаа. Энэ түүхэтэ ниидэлгэдэ хабаадаһан онгосонуудай командирнууд Алексей Леонов, Томас Стаффорд гар гараа шангаар адхажа, халуун дулаанаар уулзана. Замбуулинай баатарнууд һайхан хүсэлэлэй наадануудай хүндэтэ айлшад болобо. Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, СССР-эй лётчик-космонавт А. А. Леонов үгэ хэлээ.

Хүн бүхэнэй анхарал татаһан, зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэһэн үе саг хүрэжэ ерэбэ. Табан түбиин эрхим бэрхэ спортсменүүд һайхан хүсэлэлэй наадануудай тугые стадиондо оруулһан байгаа.

Наадануудай эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Госкомспортын түрүүлэгшэ М. В. Грамов микрофондо дүтэлжэ, 1986 оной һайхан хүсэлэлэй наадануудые нээгдэһэн дээрэ сồносхобо.

Манай дэлхэйе һүлдэлһэн дүрэ зурагтай сагаан туг аргааханаар мандуулагдаба.

СССР-эй Гүрэнэй гимн соностоно. Спортын һайндэрэй хүндэлэлдэ салют, элдэб үнгэтэй фейерверк үгтэнэ.

Иигэжэ һайхан хүсэлэлэй нааданууд баярай оршон байдалда нээгдэбэ.

(ТАСС).

ВЕНОК ТАБИБА

Һайхан хүсэлэлэй наадануудта хабаадагшад болон айлшад дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэнэй үндэһэ һуурииие табигшые, Советскэ Союзай Коммунис партиие байгуулагшые гүнзэгы сэдьхэлһээ хүндэлжэ байһанаа мэдүүлжэ, июлиин 5-да В. И. Ленинэй Мавзолейдэ венок табиба.

Кремлиин ханын дэргэдэхи Танигдаагүй солдадай хүүр дээрэ мүн лэ венок табигдаһан байгаа. Фашис дарлалта мүлжэлгэһөө Европын, бүхы дэлхэйн арадуудые сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ ами наһаяа алдаһан совет сэрэгшэдэй дурасхаалые спортсменүүд минута соо дуугай байжа, ёһолон хүндэлбэ.

(ТАСС).

...ЫН НОГООНОЙ ...ЭМЭТЭЙДЭ

...й ажахынуудта ...гэ хүндэ бай... ...һэн. Тиимэһээ ...найнгаа байра... ...һээ бэлдэжэ, ...үрэглэн бүрид... ...һарьдагай бэл... ...эһэн байна. «50 ...колхозой прав... ...хэрэгтэй зүйл... ...эд хангадаг зан... ...эй дабһан, тал... ...йлһөө эхилээд, ...дабһа, хура ...э суба, дулаан ...адаг байна. ...шээридэ М. Арзухаев. Шибэдэй зуһаланда М. Мунконов, Урда ба Хойто Хорёогой уулын һарьдагай бэлшээридэ В. Балданов, В. Нюлхаев гэгшэдэй даажа абаһан һүрэг мал тунга ногоондонь атарлан бэлшэжэ, хүшэ тамираа һайжаруулна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой олон малшад, нэрлэбэл, А. Иванов, А. Сайбанов, П. Булатов гэгшэдэй даадаг һүрэгүүд Сэжэ голоор үгсэжэ, Хойто-Голой, Жойгоной дабаана, Хойто-Ахын тунга ногоондо наартайханаар харууһалагдана.

«Улаан-Аха», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд Ахын эхиндэ, Хорёодо ба бусад һарьдагай бэлшээридэ гүрэндэ тушаагдаха 4000—5000 үхэр мал абаашаад, бэлшээн таргалуулна. Мүн хэдэн һүрэг хонин эндэ байрланхай. Гүрэндэ тушаагдаха зарим гүүртэнүүдэй мал Нүхэн-Дабаагаар, Тэмээлжэнэй харгыгаар сентябриин эхин болотор Моондо хүрэтэр бэлшээгдэһээр ошодог. «Улаан-Аха» колхозой малшад адууһа малаа хүсэд таргалуулжа, үбэлжөөндөө бусаха хүсэлэнтэй, Аха голые үгсэн һарьдагай бэлшээриин хүхэ ногоондо һүрэгөө гарганхай адуулна.

Д. ДУГАРОВ, хүдөө бэшэгшэ.

АБТАҺАН УЯЛГАНЬ ЕХЭ

Арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ мал ажалай продуктнуудые элбэг ехээр үйлэдбэрилжэ бэлэдхэхээр дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан Прибайкалиин районой колхоз, совхозуудай тэжээл бэлэдхэгшэд үбһэ хуряалгадаа жэгдэрэн оробо. Энэ жэлдэ тус районой ажахынууд бүхыдөө 8550 тонно үбһэ, тэрэ тоодо 700 центнер витаминтай ногоон тэжээл, 1070 тонно ногооной витаминтай гурил бэлэдхэжэ, 28.500 тонно силос карбамидтайгаар, 2400 тонно сенаж даража абаха зорилго хараалаа. Дурсагдагша районой тэжээл бэлэдхэгшэд бүхыдөө бэлэдхэгдэхэ үбэһэнэйнгөө 70 процентһээ бага бэшыень I—II классай шанартайгаар хуряажа абаха юм.

Шэмэ шанартай тэжээл элбэгжүүлхын тула оньһон түхеэрэлгэнүүдые бүтээсэтэйгээр хүдэлгэжэ, «АВМ-0,65» агрегадаар 200 тонно, «АВМ-1,5», агрегадаар 400 тонно ногооной витаминтай гурил гаргахаар түсэблэнэ. Байгша ондо бүхыдөө 5200 тонно корнеплод хуряажа абахаар куузику болон турнепсынгээ тарилгые һайнаар харууһална.

Малай ашаг шэмые заабол дээшэлүүлжэ, һү, мяха, ехээр үйлэдбэрилхэ зорилготойгоор энэ жэлдэ малай условно толгой бүхэндэ 18 центнер тэжээлэй единицын хүртэхөөр гэхэ гү, али 139.630 центнерэй тэжээлэй единицын хэмжээнэй тэжээл нөөсэлэгдэхэ.

М. ДАГБАЕВА.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: СЪЕЗДЫН ХАРАА ШЭГЛЭЛЭЭР

ТҮРҮҮ ЯБАХА ҮҮРГЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

КПСС-эй XXVII съездэ партиин ЦК-гай Политическэ элидхэл, делегадуудай үгэ, хэлэлгэ, съездын баталан абаһан шиидхэбэринүүд болон документнүүд мүнөөнэй байдал бодотоор, үнэн сэхээр харуулһанаараа, саашадаа амжалтын заатагүй түйлагдаха байһые тодорхойлһоноороо хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэжэ, батаар хадуугдаа. Мүнөө боложо байгаа үйлэ хэрэгүүдые партимнай зүрхэтэйгөөр, далдалан нюунгүй үнэн сэхээр сэгнэжэ, хубилалтын яаха аргагүй харэттэй болоһые ленинскэ ёһоор тон гүнзэгыгеэр харуулжа, ороной социально-экономическа хүгжэлтые тодорхойлоо.

Тиихэдэ партийна организацинуудай харюусалга болон үүргые дээшэлүүлхэ, шэнээр хүдэлхэ тон шухала зорилгонууд табигдаба. Эдэ хадаа манай үдэр бүриин хүдэлмэриин гол асуудалнууд болохо байна. Совхоздомнай бүхыдөө 270-аад хүдэлмэришэд хүдэлнэ. Тэдэнэй 54-ниинь КПСС-эй гэшүүн, партиин гэшүүндэ 2 кандидат. Энэмнай бага бэшэ хүсэн болоно. Энэ партийна хүсэеэ зүбөөр, тааруугаар хубаарилжа табяа һаа, үйлэдбэриин бүхы участогуудые партийна нүлөөгөөр хангажа, шадаха аргатайбди. Партбюро энэ асуудалда онсо анхарал хандуулжа, зүбөөр шиидхэхые оролдоно. Ажалша коллектив бүхэндэ партийна нүлөө үзүүлжэ, коммунист бүхэнэй үүргэ, харюусалга дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин асуудалнуудые шиидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха, дутуу дундануудтай эбсэшэгүйгөөр тэмсэхэ, үнэн сэхэ эрхэ байдал байгуулжа, партийна хүдэлмэриие үндэһөөрнь хубилгаха гэһэн партиин табиһан зорилгонуудые бэелүүлжэ шадахабди гэжэ һайн ойлгонобди. Тиимэһээ партбюрогой, бүхы коммунистнуудай хүсэл оролдолго хүдэлмэриин элдэб онол аргануудые хэрэглэжэ, ажалшадые үндэр бүтээсэтэ ажалда элсүүлхэ, урданайхиһаа бүри һайн үрэ дүнгүүдые түйлаха, түйлаһанаараа һанаагаа амархагүй, тэрэнээ саашадань хүгжөөхэ, шанарыень һайжаруулха хэрэгтэ хандуулагданхай. Партийна хүдэлмэриие шэнэдхэн хубилалгын гол удхань эндэл харагдахa ёһотой. Коммунистнууд өөһэдынгөө бата үгэ хэлэхэ, жэшээ харуулжа, түрүү зэргэдэ ябаха уялгатай.

«Коммунистын түрүү ябаха үүргэ юрэл байдаг бэшэ, харин бодото хэрэгүүд соонь тодорон харагдадаг» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Политическэ элидхэл соо хэлэгдэнэ. Энэ тон зүб. Коммунист хүн ажал дээрэ, өөрынгөө үдэр бүриин ажабайдалаар бэеэ харуулха, бусад хүнүүдтэ сэгнэгдэхэ байна. Партиин иимэ ехэ эрилтэнүүдые табяад байхада, коммунист бүхэн эрхим ажалаараа, һайнаар бэеэ абажа ябадагаараа ёһотойл жэшээ харуулха уялгатай.

Бодото ажал хэрэгүүдээрээ коммунист нэрэеэ сууршуулһан хүнүүд манда олон байха. Жэшээнь, хонишон Цыремпил Жадамбаевич Цыренжапов хори гаран жэлэй туршада эхэ хонидые харууһална. Энэмнай даажа абаһан ажалдаа бүхы һаналаа, хүсэл оролдолгоёо хандуулдаг хүн юм. Тиимэһээл жэлһээ жэлдэ һайн үрэ дүнгүүдые түйлажа, түсэбтэ даабарияа үлүүлэн дүүргэдэг. Өөрынгөө үүсхэлээр сабшалангаа хорёолжо абаад, тэрэнээ уһалжа, үтэгжүүлжэ, зундаа өөрөө ургасыень хураажа абадаг. Ямаршье сагай уларилтай жэлдэ һайн, шанартай үбһэ тэжээлтэй байдаг. Эндэһээ хонидынь тарган, түл һайнаар абтана, юрэдөө, ажалайнгаа амжалта өөрынгөө оролдолгоор, холын хараатайгаар ажалладагаараа бүридүүлнэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Гадна тэрэ ёһотойл һурган хүмүүжүүлэгшэ юм. Олохон хонишодые һургаа, залуушуулда ходол зүбшөөл, заабари үгэжэ байдаг. В. Очиров тэрээнтэй хүдэлжэ хонишон болоһон, партида абтаһан байна. Цыремпил Жадамбаевич нэрэ солын, зөөри зөөшын түлөө оролдоно бэшэ, харин коммунистын һэшхэлээр даажа абаһан ажалаа үнэн зүрхэнһөө оролдожо дүүргэхые хүсэнэ ха юм. Үнэн сэхэ, үндэр бүтээсэтэ ажал манай гүрэн түрын зүгһөө хододоо үндэрөөр сэгнэгдэдэг. Ц. Ж. Цыренжапов Ажалай Улаан Тугай, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденуудаар шагнагданхай.

Тэрэшэлэн Цыремпил Жадамбаевичай дүүнэр баһал коммунистнууд, мүн лэ һайнаар ажаллажа, нютаг нугадаа хүндэтэй болоһон зонууд. Иимэл хүнүүдһээ жэшээ абаха, эдээндэ түшэглэн бүхы хүдэлмэриеэ һайжаруулха, коммунистнуудые эдэбхижүүлхые оролдонобди. Үйлэдбэриин гол участогууд бүхэндэ бэрхэ, ажал хэрэгүүдэйнгээ түлөө үнэн зүрхэнһөө һанаагаа зободог коммунистнууд табигданхай гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Эндэ партийна бүлэгүүд эмхидхэгдэжэ, коммунистнууд үйлэдбэриин асуудалнуудые шиидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг болонхой. Нэгэ иимэ жэшээ харуулая. Манай совхоздо һү һаалиин шэнэ комплекс үнгэрһэн намар ашаглалгада тушаагдаа юм. Эндэмнай 400 үнеэн харууһалагдадаг. Энэ шэнэ байрада ороһоор һаалишаднай мүү бэшэ үрэ дүнгүүдые түйлана. Абаһан социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэнэ. Эндэмнай 20 һаалишанһаа бүридэһэн комсомол-залуушуулай коллектив хүдэлдэг. Бүхы хүдэлмэриинь оньһожоруулагданхай. Фермын дэргэдэхи партийна бүлэгые КПСС-эй райкомой гэшүүн Т. П. Дайндарова толгойлдог юм.

Тус коллектив жэлһээ жэлдэ түсэбтэ даабарияа амжалтатайгаар дүүргэдэг. Үнгэрһэн табан жэлэйшье түсэб үлүүлэгдэһэн байна. Байгша онойньшье нэгэдэхи кварталай түсэб дүүргэгдөө. Юрэдөө, һанаагаа зобохо юумэн үгы гэжэ һанахаар. Теэд тус фермэдэ хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд үшөөл бии. Иимэ байдалтан эбсэхээр бэшэ. Мүнөө сагта хэрэгтэй эрид хубилалта, шэнэ алхам юундэ хэгдэнэгүйб? Хайшан гэжэ энээниие хэхэб? Эдэ асуудалнууд эндэхи коммунистнуудые һанаата болгожо, хэмжээнүүд хараалагдаһан байна. Тэдэнэр бүхы коллективээрээ хоорэлдэжэ, нёдондонойхиһоо сүүдхэдэ арбаад гаран центнерээр һүнэй ехээр абтаашье һаань, тэрэниие үшөө дээшэлүүлхые оролдоһон байна. Түрүүн арба хоноод шалгалтын һаам үнгэргэдэг һаа, мүнөө 5 хоноод үнгэргэдэг болоо. Машинаар һаалгажа һураагүй үнеэдээ гараар һааһан, үнеэдээ үдэрэй гурба һаадаг болоһон байха юм. Мүн һүнэй шанар дээшэлүүлхын тула ариг сэбэрые наринаар сахидаг болоо. Хүн бүхэн ехэ һү һаахын түлөө оролдоо, харюусалгаа дээшэлүүлээ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энээнэй ашаар һү һаалга, гүрэндэ худалдалга эрид дээшэлнэ. Мүнөө тус коллектив энэ түйлаһанаа улам арьбадхаха, зунай һайн сагые урдынхиһаа бүри аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ эрмэлзэлтэйгээр ажаллажа байна.

Ажал хэрэгүүдээ эрид һайжаруулха хүсэлтэйгөөр һүүлэй үедэ олон коммунистнууд гэзгэлдэ ороһон участогуудта эльгээгдээ. Жэшээнь, залуу коммунист Дамба Куренов жолоошоноор хүдэлжэ байһанаа техник-осеменаторай курса дүүргэжэ, ерээд, һү һаалиин фермэдэ хүдэлжэ байна. Тэрэнэй оролдолгоор үнеэдһээ олон түл абтадаг болоо. Мүн лэ залуу коммунист Юрий Жаповта эмэ түлгэнүүдые харууһалха, харюусалгатай даабари үгтэнхэй. Ветфельдшер мэргэжэлтэй Н. Н. Галсанова туглашан болоо. Иигэжэ ажалша коллектив бүхэндэ партийна нүлөө үзүүлжэ, коммунистнууд болон бусадшье зониие үндэр бүтээсэтэ ажалда элсүүлхэ хүдэлмэри ябуулнабди.

Бодото байдалаа шүүмжэлхы ёһоор сэгнээгүй һаа, урагшаа дабшажа шадахагүйбди. Энээн тухай съезд дээрэ онсолон хэлэгдээ ха юм. Мандашье дутуу дунданууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон ааб даа. Зарим коммунистнууд даажа абаһан хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандажа, урагшаа дабшалтада һаад ушаруулна. Жэшээлхэдэ, коммунист М. Г. Мункуев даажа абаһан хонидоо муугаар харууһалжа, үнгэрһэн жэлдэ олон хони гарзада оруулаа. Хүдөө ажахын техникын талаар механик В. Г. Олбороев мүн лэ ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандадаг. Эдэ хүнүүд партбюрогой заседани, партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тэдээндэ партийна зэмэ тодхогдоһон байна. Бидэ партийна журам эбдэһэн, архи уuһан хүнүүдтэй эрид шанга тэмсэл ябуулнабди, ябуулхашьебди. Энэ талаар эрилтэнүүдээ бүри шангадхахабди.

Партийна журам сахилгые шангадхахын тула коммунистнуудай тоосоое шагнадаг болонхойбди. Һүүлэй үедэ совхозой директор Н. Д. Батомункуев, тракторно-тариалан ажалай бригадир В. Ж. Цыренжапов гэгшэд тоосожо, үгэ хэлэһэн коммунистнууд хүдэлмэриинь дутуу дундануудые сэхэ рууень хэлэһэн, шүүмжэлһэн байна. Партийна суглаанууд дээрэшье шүүмжэлэл, өөрыгөө шүүмжэлгэ дэлгэрдэг болоо. Урдань юрын коммунистнууд хүтэлбэрилэгшэдые шүүмжэлхэеэ айдаг гү, али аягүйрхэдэг байһан юм. Харин энэ мүнөө болигдоо. Энэ хадаа ехэл һайн, үнэн сэхэ байдал тогтоохо аргануудай нэгэн болоно.

«Зүб. Энэмнай ёһотойл коммунист!» — гэжэ ажалша хүнэй хэлэхээр ажаһууха, хүдэлхые КПСС-эй XXVII съезд уряална.

Мүн КПСС-эй ЦК-гай июниин (1986 он) Пленум дээрэ нүхэр М. С. Горбачев үгэ хэлэхэдээ, партийна организациин коммунистнуудай хэр зэргээр хүдэлдэгһөө бүхы ажалшадай эдэбхи үүсхэл зохёохы ажал ябуулгын дэлисэ дулдыдаха байна гээд тэмдэглээ. Тиимэһээ партийна организациин хүдэлмэриие шэнэлэн хубилгаха, коммунист бүхэн энэ үндэр нэрэ зэргээ харюулхаар ажаллаха, ажаһууха ёһотой. Манай совхозой коммунистнууд мүнөө үе сагай эдэ эрилтэнүүдые һайн ойлгожо, тэдэниие бэелүүлхэ хэрэгтэ хүсэ шадалаа гамнангүй оролдоно.

Р. ГОНСОРУНОВ.
Хяагтын районой Алтайн совхозой партбюрогой секретарь.

Барилгын талмайнууд дээрэ

АБЬЯСТАЙГААР...

Хориин ажахынууд хоорондын нүүдэл-оньһожоруулагдамал колонныя барилгашад район дотороо нилээд олон объектнүүдые барижа, хүн зоной дунда хүндэтэй болонхой. Тус коллективэй амжалтатайгаар ажаллаха хэрэгтэ дүршэл шадабаритай үнинэй хүдэлмэришэд бага бэшэ хубитаяа оруулна. Эдэ түрүү барилгашадай тоодо А. А. Квашнинай хүтэлбэрилдэг бригада оролсоно.

— Александр Артемьевич Квашнинай ударидадаг шулуушадай бригада эрхим ажалаараа бусадай дундаһаа шалгарна. Энэ жэлэй эхинһээ тэдэнэо социалис мүрысөө дэлгэрүүлэн хүдэлжэ, урдаа табигдаһан хараа зорилгонуудаа абьястайгаар дүүргэнэ,— гэжэ участогай мастер Василий Семёнович Андриевский хөөрэнэ.

— Бригадамнай түрүүшын кварталай туршада яһала һайн хүдэлөө. Түсэбтэ даабарияа зуу гаран процент дүүргээ бэлэй. Түрүүшын кварталай туршада 28 бүлын байха гурбан дабхар шулуун гэрэй барилга дээрэ хүдэлөө һэмди. Харин һүүлэй хоёр һарын туршада мяха-яһанай гурил буйлуулгын заводой шухала объектнүүд дээрэ: сэбэр уһа болон халуун уһа дамжуулгын, сэбэрлэлгын оньһон түхеэрэлгэнүүдые бодхон хабсаргажа байнабди,— гэжэ бригадир Квашнин мастерай хөөрөө үргэлжэлүүлэн,— уһа бүлэлгын станциин, дулаа дамжуулгын трассын барилганууд дээрэ хүдэлжэ, хараалагдаһан хүдэлмэриеэ бүтээсэтэйгээр дүүргэжэ байна,— гээд нэмэбэ.

— Энэ нарһан тужын захада харагдааша башнинуудhай уһа бүлэлгын станцимнай мүн гэээшэ. Тэндэ мүнөө Виктор Малыхинай звено хүдэлнэ,— гээд Василий Семёнович дуулгаба.

Башнинуудай хажууда хүрэжэ ерэхэдэмнай, хүлгөөтэй, халуун ажал түлэг дундаа ябажа байгаа һэн. Толгойдоо тусхай малгайнуудые үмдэһэн дүрбэн залуу хүбүүд бетоноор шудхамал томо хоолойнуудые хабсаргажа дүүргээд, сэбэр уһа суглуулха түхеэрэлгын хажууда бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулжа байба.

Эндэ шулуушад Игорь Воскресенский, Станислав Гашко, Владимир Попов гэгшэд хүдэлнэ. Даалгагдаһан хүдэлмэреэ саг соонь һайн шанартайгаар бүтээнэ. Халаанай түсэб 110—115 процент дүүргэгдэнэ.

Малыхинай звеногой гэшүүд ганса шулуушадаар хүдэлдэг хүнүүд бэшэ, эдэ нүхэднай бэрхэ модошо дархашуул, хабсаргагшад гэжэ мэдээжэ болоң, алдаршан шалгаранхай. Үндэр бүтээсэтэ ажалаараа тэдэнэр түрэл коллективэйнгээ түсэбтэ даабари үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа бага бэшээр оруулна.

Энэ звеногой эрхим хэрэгүүд тухай ханын газетэдэ, дайшалхы хуудаһанда толилогдоһон байха юм.

Дулаа дамжуулгын трассын баригдажа байһан газарта хүрэжэ ерэхэдэмнай, эндэ Виталий Бевзын звено түмэр хоолойнуудые хабсарган холбожо, цементээр шудхамал һууринуудые хэмжэн табижа байгаа һэн.

Энэ звеногой бүридэлдэ шулуушад Владимир Нимаев, Валерий Неудачин, Надежда Шилова, Василий Смирнов гэгшэд ороно. Тэдэнэр ажалай сагые бүтээсэтэйгээр хэрэглэнэ. Зунай нарата дулаан үдэрнүүдые зүбөөр ашаглана.

Коммунис ажалай ударник Александр Квашнинай бригада 14 барилгашадһаа бүридэнхэй. Тэдэнэр хамтын подрядай гуримаар хүдэлдэг юм. Хүн бүхэн барилгашанай хэдэн мэргэжэл шудалжа, ямаршье хүдэлмэри хэжэ шадаха юм.

Жэшээнь, бригадир Квашнин модошо дарханай, шулуушанай, гагнууршанай, хабсаргагшанай хүдэлмэри адли тэгшээр хэжэ шадаха. Мүнөө тэрэ долоодохи жэлээ бригадираар хүдэлнэ.

— Энэ жэлэй турша соо бригадамнай 240 мянган түхэригэй барилга-хабсаргалгын хүдэлмэри хэхэ ёһотой. Үнгэрһэн табан һарын ажалай дүнгүүд урдаа табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаха арга боломжотой байһыемнай үшөө дахинаа гэршэлэн харуулна,— гэжэ Квашнин хэлээд,— шэнэдхэн хурдадхалгын замаар дабшан, ажалай үдэр бүхэниие ашагтайгаар хэрэглэн, жэлэй даабари декабрь һарын 20 болотор дүүргэхын түлөө бүхы коллективнай тэмсэнэ,— гээд тэрэ дуулгаба.

Оньһожоруулагдамал барилгын участогай экскаваторщик Василий Панов, А. Квашнинай бригадын амжалтатай ажалда бага бэшээр нүлөө үзүүлнэ. Тэрэ үдэр бүриингөө даабари 120—130 процентһээ бага бэшээр дүүргэнэ. Нажарай сагай нарата үдэрнүүдые шадабаритай бэрхээр хэрэглэн ашаг үрэтэ хүдэлмэреэрээ онсо шалгарна.

Александр Квашнинай хүтэлбэрилдэг коммунис ажалай бригадын гэшүүд урдаа табигдаһан түсэбтэ даабаринуудые заабол һайн шанартайгаар, хараалагдаһан болзор соонь дүүргэхын түлөө хамаг хүсэ шадалаа элсүүлэн, абьяастай шангаар ажаллажа, социалис мүрысөөнэй түрүү манлайда гэшхэлэн ябана.

Г. БАДМАЕВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: экскаваторщик Василий Панов; бригадир Александр Квашнин.
А. ЦЕДЕНОВЭЙ фото-зурагууд.

Совет орон дотор

УНИВЕРСИТЕТ ГОРОДТО ТУҺАЛНА

ВИЛЬНЮС. Литвагай промышленна түб болохо Паневежис эндэхи университедэй үйлэдбэриин бааза болохо юм. Горгүйсэдкомтой университедэй ректорадай баталһан зохёохы харилсаа холбоон тухай договороор энэ хараалагдаа.

Мүнөө болотор миил хэдэн кафедра үйлэдбэришэдтэй холбоотойгоор хүдэлдэг байһан юм. Мүнөө Паневежисэй предприятинуудта университедэй кафедранууд болон лабораторинууд байгуулагдажа, заводууд тэдэниие хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдээр хангаха болоо. Лазерна технологи нэбтэрүүлхэ, хоёрдохёо хэрэглэгдэхэ нөөсэнүүдые үйлэдбэридэ хабаадуулха, оршон тойронхи дайдые аршалан хамгаалха ба ажалай эрхэ байдал һайжаруулха гээд хамтын түсэб дотор хараалагданхай.

Республика дотор эрдэмтэдэй болон промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй нягта холбоотойгоор хүдэлдэг дүй дүршэл бии юм. Жэшээнь, Литвагай ССР-эй Наукануудай академиин эрдэмтэд болон Шяуляй хотын мэргэжэлтэд предприятинуудай техникые һэльбэн шэнэлхэ асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэнэ.

(ТАСС).

ХҮРШЭНЭРӨӨ ДЭМЖЭЭД...

Сагаан эдеэ үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн Санагын совхозой һаалишадые, мэргэжэлтэдые, хүтэлбэрилэгшэдые КПСС-эй райком, райгүйсэдком тээсгэн халуунаар амаршалаа һэн. Байгша ондо эдэнэр эршэмтэйгээр хүдэлжэ, һү тушаалгаар гүрэнтэеэ болзорһоонь 20 үдэрөөр урид тоосожо, түсэбһөө гадуур 300 центнер сагаан эдеэ һүнэй заводто тушаажа, түрүүн абаһан уялгаяа урагшатайгаар бэелүүлээ.

КПСС-эй үнинэй гэшүүн, баян дүй дүршэлтэй малшан С. Д. Банзаракцаевай хүтэлбэрилдэг тус фермын коллектив нёдондо энэ хаһатай сасуулбал, холо ехэ һү үйлэдбэрилнэ. Жэшээлхэдэ, байгша ондо даалгагдаһан бүлэг үнеэдһээ бүхыдэнь эндэхи һаалишад тус тустаа 347 центнер сагаан эдеэ абаха уялгатай юм. Санжидма Ардаева, Цырен-Дулма Бабалаева, Галина Дашибалова, Софья Гундуева, Светлана Будаева гэгшэд 170—210 центнер һү һаагаад байна.

Үнеэдээ һайнаар адуулхынгаа хажуугаар, тэдэндээ талха тарянай зүйл элдэгээр эдюулэгдэнэ. Илангаяа малаа бэлшээридэ шадамараар адуулһанһаань ехэ юумэн дулдыдана. Мал адуулагшад Сэсэгма Норбоева, Цырен-Дулма Сосорова гэгшэд үглөөнэй һаамай дүүрэмсээр, үхэрнүүдээ эртэ бэлшээридэ гаргажа үдэшэлэн бүрыхын урдахана фермэдэ асарна. Зуһаланда нүүһэн түрүүшын үдэрһөө бүхэли һуниндөө үнеэд байраһаань холо бэшэ адуулагдадаг болонхой. Тиимэтэй ногоогоор баян, һаруул тунгалаг уһатай горхо, булагуудтай Болхойн, Ташаашын, Хүтэлэй бэлшээринүүд саг болзортоо һэлгэгдэн хэрэглэгдэнэ.

Зунай элдин бэлшээриие ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ зорилго тэдэнэй хүршэ СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой һү һаалиин фермэнүүд баһал урдаа табяа. Тэдэнэр Загарайн районой Онохойн, түрэл районойнгоо Еңгорбойн совхозуудай мал ажалай хүдэлмэришэдэй хаңдалгые коллектив соогоо зүбшэн хэлсэжэ һайшаан дэмжээд, уялгануудаа шэнэлбэ. Зунай бэлшээриин дүрбэн һарада бүхыдэнь 1966 центнер һү үйлэдбэрилжэ, продукциингаа 1886 центнерые гүрэндэ худалдаха гэжэ баталаа. Гадна эндэхи малшад һү тушааха хахад жэлэйнгээ түсэбые 12 үдэрөөр урид дүүргээ. Фермын дэргэдэ һү хүйтэн газарта байлгаха тусгаар байра бодхоогдоо. Мүн малшадай 6 гэр бүлын ажаһууха багтаамжатай шэнэ байшан ашаглалгада үгтөө.

Булагта голой Азарга нютагтахи зуһаланда зөөһэн Михайловкын совхозой Түбэй МТФ-гэй ажалшад нёдондо нажарайхиһаа һайн дүнгүүдые түйлана. Бэлшээриин үедэ үнеэдэй һаамай үдэр бүри ургажа байһые

Зунай бэлшээриие зүбөөр хэрэглэе

хараада абан, тэдэнэр нюниин 20-до хахад жэлэйнгээ түсэб бэелүүлхэ зорилго урдаа табяа һэн. Гэбэшье михайловкынхид нюниин 13-да хараалһанаа бэелүүлжэ, июль һарын түсэбөөр ажаллаһаар үнинэй. Гүрэндэ бүхыдөө 2020 центнер һү худалдаха түсэбөө 300 центнерээр үлүүлхэ зорилготой. Социалис мүрысөөнэй манлайда һаалишад А. Дамбаева, Т. Тарбаева, Д. Банзаракцаева, В. Будаева болон бусад гаранхай, үнеэн бүриһөө хоногто 10—13 килограмм сагаан эдеэ салгидуулна. Үнгэрһэн 5 һара соо тэдэнэр һаамхай үнеэдһээ, дунда зэргээр 1200—1350 килограмм һү абажа, район дотороо эрхимлэжэ ябаһаар.

Мүн Михайловкын совхозой һаалиин малшад КПСС-эй РК-гай, райсоведэй гүйсэдкомой амаршалгада хүртөө.

Районой бусадшье ажахынуудай малшад, һаалишад байгша оной түрүүшын хахад жэлдэ һү үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Мүн мяха тушааха даабари бэелүүлэгдэбэ. Игэжэ СССР-эй Верховно Соведэй һүүлшын сесси дээрэ баталагдаһан арбан хоёрдохи табан жэлэй нэгэдэхи жэлэй түсэбүүдые дүүргэхэ һайн үндэһэ һуури табигдаа.

Ш. БАКШЕЕВ,
манай корр.

Коммунист тухай х...

НАЙДАМТАЙ...

Үдын халуун бууха, бүгшэмдэ ядаһан хонид жалгые уруудан аалихан субана. Хойноньмориёо хүтэлһэн хонишон аргаахан гэшхэлнэ.

— Владимир Александрович хаш даа. Бэшэ отарынхид иишэ буугаагүй ёһотой. Хонидоо голдо уһалхаяа ябана. Юрэдөө, бэрхэ хүн даа. Тон найдамтай хонишодоймнай нэгэн. Бүхы юумэ үнэн зүрхэнһөө оролдожо хэдэг. Дутуу дундатай яашье эбсэхэгүй хүн — гээд, «Коммунизм» колхозой партбюрогой секретарь Николай Григорьевич Ревенский хэлэбэ.

Владимир Александрович хонишоноор хори гаран жэлдэ ажаллажа байнхай. Энэ үе соо баян дүй дүршэлтэй, ажалаа һайн мэдэхэ болоо. Тэрэ хонидоо гэр бүлөөрөө харадаггүй юм. Ахалагша хонишонтой хамта үшөө хоёр хүн хүдэлдэг. Гэр бүлэһөө холо хүдэлхэ гээшэ хүнгэн хэрэг бэшэ.

— Иимэ ажал даажа абаа хадаа, хүдэлхэл хэрэгтэй. Бүхы зүрхэ сэдьхэлээ үгэжэ ажаллаагүй һаа, ямаршье үрэ гарахагүй. Түрүүшээр ядалдагша һэм. Орхижо, ондоошье ажалда орохо тухай һанаан оло дахин толгойдом ородог һэн. Һүүлдэнь дүршэжэ, хонишоной ажалһаа һайн ажал намда үгы болоо. Коммунистын нэрэ зэргэ абажа ябаһан бидэнэр һайнаар хүдэлхэ, ажаһууха уялгатайбди. Энээнииел шухала гэжэ һанагшаб,— гээд Владимир Александрович хөөрэнэ.

Володя армида алба хэжэ ерээд, олон юумэ бодонгүй түрэл колхоздоо үлэхэ гэжэ шиидээ һэн. Багаһаа мориндо дуратай байһан хадаа моришон болоһон юм. Олон эмниг моридые һургаа. Зунай, найрта моридые һорижо, хэдэн удаа тэдэнь түрүү һууриде гараа. Удаань шулууша дарханай мэргэжэлдэ һураха һанаатай оньһожоруулагдамал нүүдэл колонннодо хүдэлхэеэ ороһон байгаа. Эндэ хэдэн жэл хүдэлөөд, түрэл колхоздоо бусаһан байха юм. Залуу хүбүүндэ хонишоноор хүдэлхыень дурадхаһан байна. Володя зүбшөөлөө үгөө һэн.

Тиигээд хонишоной туһалагшаар ажаллажа, энэ мэргэжэлэй түрүүшын «нюусануудые» тайлбарилжа эхилээ һэн. Эрид шиидэнги, нэтэрүү хүбүүн оролдосотой һайнаар ажаллажа, ажалша бэрхэ байһанаа харуулаа. Уданшьегүй тэрээндэ эхэ хонидые даалгажа үгөө. Түрүүшын жэлнүүдтэ тэрэ һайн дүнгүүдые түйлажа шадаагүй. Дүршэлшье багадаа һааб даа. Зарим жэлдэ тэжээлшье муу байгаа.

— Энээнэй үшөө нэгэ шалтагаан гэхэдэ, туһалагшанарни үни хүдэлдэггүй, ходо һэлгэгдэдэг байгаа. Жэл бүри шахуу шэнэ хүн ерэхэ. Мүнөөшье хонишод болохо дуратайшуулые олохогүйт. Колхозоймнай хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудал ехэ муугаар шиидхэнэ. Бидэшье иигээд хойшоо гарахамнай. Манииие хэн һэлгэхэ юм? Энэ ехэл шухала асуудал болонхой,— гээд Владимир Александрович ехэл һанаагаа зобонгёор хөөрөө һэн.

Тэрэ энэ асуудал нэгэтэ бэшэ табиһан байха. Партийна суглаанууд дээрэшье хэлээ. Теэд тус асуудал шиидхэгдээгүй байһаар. Коммунист В. А. Ушаковой оролдолгоор һүүлэй жэлнүүдтэ хонишодой байра байдал нилээд һайжараа. Колхоз хонишодой байрануудта электро-пеэшэн, холодильник, телевизор абажа табяа. Гэр байраньшье яһала һайнууд.

— Үнэхөөрөөшье, хонин ажалда анхарал муугаар хандуулагдадаг байгаа. Урдань

СУУДАЛНУУДЫЕ АНХАРХА

Хүрбын совхоздо үнинэй хүдэлжэ байна. Эндэ арадай хинагшад ехэ эдэбхитэйгээр хүдэлнэ. 11-дэхи табан жэлэй түсэбые тэдэнэр бухы дээрэнь дүүргэбэ. Энэ амжалтануудта арадай хинагшадай оруулhан хубита ехэ гэжэ хэлэхэдэ тон зүб болохо. Үбэлжэлгын үедэ малшад, хонишод ба мэргэжэлтэд эдеэ хоолоо ямараар бэлдэнэб, хэр зүбөөр тэрэнээ гаргашалнаб гэжэ шалгажа, дутуу дунда юумэнүүдые усадхаха талаар хэмжээнүүдые абадаг гээшэ. Һаалиин фермэнүүдтэ арадай хиналтын постнууд ходо хүдэлжэ байдаг. Жэшээлбэл, һаалишад М. А. Горштейн, Ж. М. Маланова, Н. Д. Дашабылова, тракторист А. А. Бронтьев, малшан В. Х. Горштейн һү һааха түсэб дүүргэхэ асуудалда анхаралаа табижа, шалгаһан баримтануудаа һара бүхэндэ олондо соносхожо байгаа. Энээнһээ уламжалан, ажалай журам, хүдэлмэриин шанар дээшэлдэг бшуу. Совхозой һаалишад, малшад, тугалшад ба мэргэжэлтэд 1986 оной түсэбые найдамтайгаар дүүргэжэ ябана. Нёдондоной хидо ороходоо, аяар 126 толгой тугал олсор абтаа, хурьгад багаар гарзалга. Хоёрдохи фермын хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ һү худалдаха талаар хахад жэлэйнгээ түсэбые июниин 15-да дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 630 центнер тушааха хараатай хүдэлжэ байна. Район соогоо эдэ коллективүүд үндэр социалис уялганuудые абажа, бүхы малшадаа һайнаар хүдэлхые уряалһан байна.

«Бурятводстройн» ПМК-гай арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшээр сройдоо һаяханшье хүдэлжэ эхилээ һаа, Е. А. Дамбиева шадамараар хүтэлбэрилжэ, гол асуудалнуудта анхаралаа ходо табина, ниитын зөөри бүрин бүтэн байлгаха, гүрэнэй түсэбүүдые дүүргэхын тула ехэ оролдолго гаргана. Ажалай түрүүшүүл — арадай хинагшад Г. М. Смородников, Л. А. Иванов, Н. А. Карнапольцева, Н. Ц. Очиржапов гэгшэдэй ашаар промышленна предприятинуудай дундахи социалис мүрысөөндэ илажа, гүрэнэйнгөө түсэбүүдые урагшатайгаар дүүргэжэ ябана.

«Бурятагропромстройн» ажахын хоорондохи нүүдэл оньһожоруулагдамал 335-дахи колонныын коллективтэ арадай хиналтын 22 гэшүүд хүдэлжэ байдаг. Бүгэдөөрөө ажалдаа оролдосотойнууд, һара бүхэндэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэдэг, социалис мүрысөөндэ хабаадажа, бэшэ хүдэлмэришэ зоноо дахуулжа, урагшаа дабшажа ябадаг гээшэ. Һара бүхэнэй шалгалтын үедэ дутуу дунданuудаа элирүүлжэ, олон зондоо хэлэжэ үгэдэг, тэдэниие усадхахые оролдожо ябадаг арадай хиналтын гэшүүд гэбэл, дархан В. С. Лосев, шулуушан С. В. Ткачев, модошо дархан С. П. Романова, инженер П. Е. Доленина, гагнууршан Ю. Ф. Салей, шулуушан Н. М. Кулаков, жолоошон В. И. Шхедов, рамщик Г. Г. Цыренов болон бусад олон болоно.

Бухы район соомнай арадай хиналтын 800 шахуу гэшүүд хүдэлнэ. Тэрээнһээ гадуур районой арадай хиналтын комитедтэ штатнабэшэ 11 таһаг бии. Худалдаа наймаанай таһагые даагшаар нүхэр Ц-Ж. Ц. Ширапов үнихэнэй ехэл һайнаар хүдэлжэ, таһагай гэшүүдынь энэ ажалаа урагшатайгаар ябуулна гээшэ.

Мал ажелай, газар ажелай таһагуудые шанарай талаар инспектор — Б. Ц. Цыренов, РАПО-гой ахалагша агроном Д.-Н. Д. Дашидондоков гэгшэд даадаг юм. Эдэ таһагууд хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Олоной хүсэн ехэ ха юм. Бүри һаяхан шалгалтын 4 комисси совхозуудай үбһэ хуряалгада хэр бэлдэжэ, газар уһалха хүдэлмэриин ямараар ябажа байһаниие районно газетын редакцитай, депутадуудай бүлэгүүдтэй хамта шалгаа. Арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүд олохон дутуу дунданuудые тодоруулжа, байра дээрэнь хаража үзөөд, дутагдалнуудые усадхаха тушаа хэмжээнүүдые абаһан байна.

Тобшо тэдыгээр хэлэбэл, «Георгиевский» совхоздо газар уһалдаг түхеэрэлгэнүүд ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэгдээгүй, үбһэ хуряалгын техникэ хуу бэлэн бэшэ байшоо. 5 силосно траншейһээ 3-ниинь бэлдэгдээгүй, хүдэлмэриин түсэбшье табигдаагүй байба.

Хасууртын совхоздо тармуурнууд, косилканууд заһагдаагүй, һури сомодог техникэ хүсэд бэлдэгдээгүй. Иимэ дутагдалнуудые бусадшье совхозуудта элирүүлээбди. Тус асуудалнуудаар шанга хэмжээнүүд абтаа.

А. ДОРЖИЕВ,
Хоринн районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

ҮҮСХЭЛТЭЙГЭЭР ХҮДЭЛНЭ

Баргажанай районой нютагай Соведүүдэй дэргэдэ эмхидхэгдэн байгуулагдаһан арадай хиналтын бүлэгүүд шалгалта, хиналтынгаа хүдэлмэриие улам үргэдхэжэ байнхай. Тэдэ бүлэгүүд Соведэйнгээ харьяата газар дээрэ байдаг худалдаа наймаанай, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын, промышленна болон хүдөө ажахын предприятинуудай хүдэлмэриие шалгажа, дутуу дунданuудаа усадхаха тушаа хэмжээнүүдые абажа байдаг.

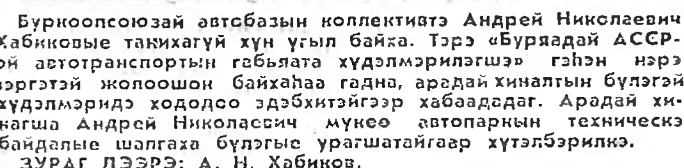
Баргажанай-Адагай поселково Соведэй дэргэдэхи Н. Н. Нуриевай хүтэлбэрилдэг арадай хиналтын бүлэг яһала һайнаар хүдэлнэ. Тус бүлэгэй 17 гэшүүдэй хахадынь КПСС-эй гэшүүд юм. Худалдаа наймаанай, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудай, хилээмэнэй заводой, больницын хүдэлмэри арадай хинагшадай анхарал доро байдаг. 1985 ондо тус бүлэг 11 асуудал хаража үзөө һэн. Котельнинүүдые үбэлэй үедэ хүдэлгэхэ, хилээмэ гамтайгаар гаргашалха, худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудта ариг сэбэр сахиха тухай гэхэ мэтын асуудалнуудые хаража үзөөд, дутагдалнуудые усадхаха тушаа хэмжээнүүд хараалагдаа һэн.

О. ДОРЖИЕВ.

ОЛОНОЙ НЮДЭН ХУРСА

АРАДАЙ ХИНАЛТЫН ХУУДАҺАН

Буркоопсоюзай автобазын коллективтэ Андрей Николаевич Хабиковые танихагүй хүн үгыл байха. Тэрэ «Буряадай АССР-эй автотранспортын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэтэй жолоошон байхаһаа гадна, арадай хиналтын бүлэгэй хүдэлмэридэ ходоосо эдэбхитэйгээр хабаададаг. Арадай хинагша Андрей Николаевич мүнөө автопаркын техническэ байдалые шалгаха бүлэгые урагшатайгаар хүтэлбэрилнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Н. Хабиков.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

АРАДАЙ ХИНАЛТЫН ЭДЭБХИТЭД

ХАМТЫН АЖАЛДА ХАМ ОРОЛСОГШО

Тоосоото үе соо колхозой правлениин хэһэн хүдэлмэриие колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэжэ байба. «Үшөө хэн үгэ хэлэхэб?» — гэжэ суглаае хүтэлбэрилэгшэ тэндэ һууһан бухы хүнүүдтэ хандаба.

— Намда үгэ үгыт, — гэжэ хараха янзада залуушаг аад, багжагар бэетэй хүн хүл дээрэ бодобо.

— Тракторист Валерий Гармаевта үгэ үгтэнэ, — гэжэ соносхогдоо һэн.

— Би арба гаран жэл соо механизатораар ажалланаб. Таряа тарилгын, хуряалгын хүдэлмэридэ ябадагби. Үбэлдөө үбһэ тэжээл, түлеэ залһа, бусадшье ашаа зөөдэгби. Колхоз соогоо бидэнэр алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэл муугаар ябуулнабди гэжэ хэлэхэ байнаб, — гээд тэрэ толгойгоо үргэжэ, тээ саананьбүлэглэн һууһан механизаторнууд тээшэ хараадхиба. Тиихэдэнь, «Зүб-өө, зүб! Саашань!» — гэжэ хэншьеб зал соохоо дэмжэбэ.

Үбһэ тэжээл, түлишэ, барилгын материал, оньһон техникэ гэхэ мэтэ юумэндээ эзэн бусаар хандадаг тухай тодорхой жэшээнүүдые дурдажа, үгэ хэлэгшэ саашань үгэеэ үргэлжэлүүлээ һэн. Колхозойнгоо хамтын зөөридэ хайша хэрэгээр хандажа ябабал, ажахымнай өөдэлхэгүй гэһэн тобшолол тэрэ хээ бэлэй. Суглаае хүтэлбэрилэгшэ Валерий Гармаевые дэмжэжэ, «Тон зүбөөр хэлэгдэбэ гээшэ. Үшөө хэндэ үгэ үгэхэмнай гээшэб?» — гэжэ суглаагаа үргэлжэлүүлбэ.

...Хабарай тарилгын үедэ агротехническэ бухы хэмжээ ябуулгануудые һайнаар дүүргэхын түлөө бултадаа оролдохо ёһотой. Тиимэһээ Валерий Очирович энэ хэрэгые өөрымни нангин хэрэг гэжэ тоолодог. Тэрэ бригадынгаа гэшүүдэй хахалһан газарай шанарые ходо шалгажа, дутуу дундыень заажа үгэдэг заншалтай.

Валерий Очирович сэхэ сэбэр һанаатай юм. Һанаһан юумэеэ хэндэшье сэхэ хэлэдэг. Тэрэ колхозой арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүнээр һунгагданхай. Нэгэтэ сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Бато-Мунко Цыренович Гармаев таряа тарилгын үедэ поли дээрэ ерээд, газар хахалалгын шанар шалгаха дурадхал оруулаа һэн. Сомоной Соведэй депутат А. Г. Шакиров, арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүн В. О. Гармаев, сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэтэй гурбуулан поли дээрэхи хүдэлмэриин шанар шалгахадаа, нилээд олон дутагдалнуудые элирүүлээ бэлэй. Зарим трактористнууд газараа гүйхэнөөр хахална гэжэ тэдэнэр элирүүлээд, энэ дутуу дундые усадхаха тушаа шанга хэмжээнүүдые абаа һэн.

Үнгэрэгшэ жэлэй таряа хуряалгын үедэ ороохон хэр һайнаар сэбэрлэгдэнэб, тэрэнээ гутаахагүйн тула ямар хэмжээнүүд абтанаб гэжэ арадай хинагшад шалгаа һэн. Колхозой Хүнтэйн полевой стан дээрэ тэрэ үедэ бухал боори, сомоо шэнги ороохон обоологдоод, хайша хэрэгээр хаягданхай байба. Дээрэһээ хушаалтагүй байһан ороохон намэрай хура бороодо норожо, гутажа һалахань холо бэшэ байгаа. Тиимэһээ колхозой хүтэлбэрилэгшэд болон агрономуудтай хэлсэжэ, эндэхи тоог дээрэхи ороохо сэбэрлэжэ, хатаажа, сарай гү, али склад соо оруулха тухай асуудал шиидхэгдээ. Арадай хинагшадай дунда Валерий Гармаев ябалсаа бэлэй.

— Унтаха нойргүйгөөр хуряажа абаһан таряаемнай бү хосороогты даа, — гэжэ Валерий Очирович тиихэдэ колхозой түрүүлэгшэдэ хэлээ һэн. Юуб гэхэдэ, тэрэ өөрөө жэл бүри «талын онгосо» жолоодожо, таряа хуряадаг заншалтай ха юм. Тиихэдээ Валерий Очирович комбайнернуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хам оролсожо, яһала һайн дүнгүүдые түйлэдаг байна. Үнэхөөрөөшье, ажал дээрээ хэнһээшье гээгдэжэ үзөөгүй юм. Тэрэ ленинскэ партиин гэшүүн, арадай хинагша аад, муугаар ажаллаха гү?

— Намарай үедэ комбайнда ябадагби. Бэшэ сагтань «К-700» жолоодоноб. Хүсэ ехэтэй, хүйтэн нойтонһоошье айдаггүй, найдамтай машина даа. Энээниие һайнаар, зүбөөр лэ ашаглаха хэрэгтэй, — гэжэ Валерий Очирович хөөрөө һэн. Тэрэ тон шухала юумэ хэлээ. Юундэб гэхэдэ, энэ томо трактораар жэжэ божо юумэ зөөхэ, хоохоор иишэ тиишэнь гүйлгэхэ ушарнууд дайралдахаяал һанадаг. Оньһон техникээ һайнаар харууһалжа, гамтайгаар ашаглаха, запас частьнуудыень алмаха гэжэ тэрэнэй нэн түрүүн оролдодог байһаниинь ойлгосотой.

Колхозой механизаторнуудай суглаан хирэ хирэ болоод лэ үнгэргэгдэдэг. Оньһон техникэ, машина, трактор, түлишэ гэхэ мэтые механизаторнууд хубиингаа ажалда түлбэригүйгөөр хэрэглэхэ ёһогүй гэжэ хэдэ дахин хэлэһэн байха. Тэрэнэй дурадхалые олонхи зон дэмжэһэн юм. Үнэхөөрөөшье, хубиин ажалда колхозой техникэ ехээр хэрэглэгдэжэ, колхозой гарза гаргашань дээшэлнэ бшуу. Арадай хинагша Валерий Очирович Гармаев ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаж, хамтынгаа баялигые арьбадхахын тула ямаршье дутуу дутагдалнуудтай тэмсэл үргэнөөр ябуулна.

С. ОЧИРОВ.

ҮДЭР БҮРИ ХИНАХА

КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдһээ уламжалан, арадай хиналтын органуудай бэелүүлхэ зорилгонууд улам үргэдэһэн байна. «Арадай хиналта тухай» СССР-эй хуулиар олгогдоһон эрхэ түлөөлэлгөөе дүүрэнээр хэрэглэн, бидэ гүрэнэй түсэбтэ даабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ горитойгоор нүлөөлхэ ёһотойбди.

Районой арадай хиналтын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ «КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр арадай хиналтын органуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэхэдээ, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэбүүдые дүүргэхые хангаха зорилгоор хиналтаяа саашадаа улам шангадхаха шухала гэжэ хэлсэһэн байгаабди. Юундэб гэхэдэ, барилгын хүдэлмэри эгээл шухала удха шанартай хэрэгүүдэй нэгэн болоод байна бшуу.

Районой арадай хиналтын комитет болон бүлэгүүд барилгын организацинуудай хүдэлмэриие шэнэлхэн хубилгаха, объектнүүдые барилгын болзор хороохо, барилгын хүдэлмэриин шанар бухы дээрэнь һайжаруулха зорилго урдаа табина.

Райондомнай барилга ххэ түсэб нилээд ехэ. Жэшээлхэдэ, байгша ондо 20,5 миллион түхэриг мүнгэ барилгада гаргашалха, тэрэ тоодо 25 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые ашаглалгада оруулха ёһотойбди.

Барилгын хүдэлмэридэ дутагдалнууд даншье һаа олон даа. Тодорхойлон хэлэбэл, дүүргэгдээгүй барилгын хэмжээн аяар 68 миллион түхэригтэ хүрэнэ. Сэхыень хэлэбэл, шэнэ барилгануудые эхилхынгээ хажуугаар, хуушан объектнүүдые — холимол тэжээлэй завод, Кабанскын райпогой бааза, ДОСААФ-ай комплекс, Сэлэнгын ЦКК-гай сэбэрлэлгын түхеэрэлгэ, Байгал-Худэрнии дунда һургуулиин байшан, Ойморой совхозой гахайнуудай байра барижа дүүргэхэ ёһотой болонобди.

Байгша ондо район соомнай 5,2 миллион түхэригэй барилга хэгдэхэ ёһотой юм.

«Бурятагропромстройн» 590-дэхи ПМК-гай арадай хиналтын бүлэг барилгын хүдэлмэри хинаха ажалаа һүүлэй үедэ нилээд һайжаруулаа. Бүлэгэй түрүүлэгшэ П. И. Ипатьевай хүтэлбэри доро арадай хинагшад Посольск һууринда бодхоогдожо байһан хүүгэдэй саадай барилгын шанарые шанга хиналтада абаба. Барилгашадай ажалай журам һайжаруулгын, барилгын материалнуудые зүбөөр хэрэглэлгын асуудалнуудаар саг үргэлжэ шалгалтануудые үнгэргэнэ. Элирүүлэгдэһэн дутуу дунданuудые усадхаха талаар хэмжээнүүд богони болзорто абтана. Арадай хинагшадай тиимэ шалгалтанууд барилгашадай, мүн хүтэлбэрилэгшэдэй хүдэлмэридэ һайн нүлөө үзүүлнэ. Ажалай журам эбдэгшэд олоной хурса нюдэнһөө холодоногүй. Арадай хинагшадай шалгалтын дүнгөөр 1 хүдэлмэришэн бага салинтай хүдэлмэридэ оруулагдаа, нүгөөдүүлэйнь байра абаха ээлжээн хойшолуулагдаа.

Июнь һарада болоһон комитедэй заседани дээрэ Кабанскын РСУ-да заһабарилгын хүдэлмэриин ямар шанартайгаар хэгдэдэг тухай асуудал хаража үзэгдөө һэн. Тиихэдээ арадай хинагшад дутагдалнуудые элирүүлжэ, зэмэтэй хүнүүдыень харюусалгада хабаадуулаа.

Тиихэдэ РСУ-гай начальник М. С. Шавровай комитедые найдуулһанай ёһоор, байгша оной декабрь һарада ашаглагдаха ёһотой 18 байратай гэр июль — август һарада тушаагдаха болоо.

Барилгын бухы хүдэлмэри арадай хинагшадай шанга хиналта доро байна.

Н. ПОПОВ,
Кабанскын районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

...БЭРИЛХЭ, ТУҺАЛХА ЗЭРГЭТЭЙ

...абтадаг байбашье, тэрэ дүнгүүдые олондо соносхохо зорилготойгоор горитой юумэн хэгдэдэггүй байгаа гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд арадай хиналтын бүлэгэй хүдэлмэриин дутагдалнууд дээрэ тогтоһон байна. Гэхэ зуура һургуулиин үхибүүдые спортивна һорилгонуудта ябуулха, искусствын һургуулида ябуулдаг болохо арга боломжо үгы гэжэ суглаан дээрэ хэлэгдээ. Арадай хиналтын комитет, бүлэгүүд Пионернүүдэй байшангай барилгын хүдэлмэриие түргэдхэхын тула шанга хэмжээнүүдые абанагүй гэжэ шүүмжэлэгдээ.

Һургуулиин һурагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Түрүү багшанарай дүй дуршалые тараахын тула оролдолго гаргагданагүй. Һургуули Нарһатын совхоз хоёрой хоорондо нягта холбоон байгуулагдаагүй байһаар.

Тужын дунда һургуулида болоһон арадай хиналтын бүлэгэй тоосоото һунгалтын суглаан дээрэ мүн лэ иимэрхүү ажаглалтанууд хэгдэһэн байна. Арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүд тодорхой асуудалнуудаар шалгалта үнгэргэхэ, хүдэлмэриин түсэб табиха ёһотой гэһэн дурадхал оруулагдаа. Тус һургуулиин бүлэгэй заседани дээрэ шалгалтын дүнгүүд заримдаа хаража үзэгдэнгүй орхигдодог байгаа.

Яруунын райпотребсоюзай арадай хиналтын бүлэг эдэбхи үүсхэлгүйгөөр хүдэлөө гэжэ суглаан дээрэ элирбэ. Шалгалтанууд шухала бэшэ асуудалнуудаар, хаа-яа үнгэргэгдэдэг байгаа гэжэ элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэдшье тэмдэглэбэ. Тус бүлэгэйхид профсоюзай комитедэй, «Комсомолой прожектортэй» сугтаа нэгэшье шалгалта үнгэргөөгүй. Арадай хиналтын самбарта материалнууд олон ушарта үгы байдаг юм.

Гэхэтэй хамта райпотребсоюзай хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөөл олон бии. Гүрэнэй зөөри үбэршэлхэ, дутааха ябадалнууд худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда яһала дайралдана. Столово болон хилээмэнэй заводой муугаар хүдэлдэг тухай гомдолнууд хүн зонһоо орожол байдаг.

Арадай хинагшад эдэ бухы дутагдалнуудые усадхахын тула шалгалта үнгэргөөд, шанга хэмжээнүүдые юундэ абадаггүй байба гээшэб?

Райпотребсоюзай партиина организаци арадай хиналтын бүлэгэй хүдэлмэридэ шанга эрилтэ табяагүй, ударидалгаяа һуладхаа юм.

Арадай хиналтын бүлэгэй хүдэлмэри тухай тоосоон коллектив соо үнгэргэгдэдэггүй байгаа. Эдэ шалгалтануудһаа боложо, бүлэгэй хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдаа хаш.

Арадай хиналтын бүлэгүүд болон постнуудай хүдэлмэриие нарижуулан һайжаруулха хэрэг арадай хинагшадһаа нилээд дулдыдаха байна. Ушар тиимэһээ арадай хиналтын бүлэгүүдтэ эдэбхитэй, залан сэхэ һанаатай, хүн зоной дунда хүндэтэй болоһон хүнүүдые һунгахые эрмэлзэхэ ёһотойбди.

Тоосоото һунгалтын кампаниин үедэ бүлэгүүд ба постнуудай урда тодорхой зорилгонуудые табихын түлөө оролдохо хэрэгтэй.

Арадай хиналтын органуудай эдэбхитэй ажал оролсой социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхан, эрдэм-техникын түйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, алмалта ба арьбалалта түйлаха, үйлэдбэриин нөөсэ арга боломжонуудые элирүүлхэ, тиигэжэ арбан хоёрдохи табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ горитойгоор нүлөөлхэ байһаниинь дамжаггүй.

Л. МИНЕЕВ,
Яруунын районой арадай хиналтын комитедэй инспектор.

ТООСООН БА ҺУНГАЛТА

«Бурятводстройн» Хяагтын ПМК-гай коллективэй хамтын суглаан болобо. Тус суглаан дээрэ ПМК-гай арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ Л. Г. Меркулов арадай хинагшадай тоосоото үе соо хэһэн хүдэлмэри тухай элидхэбэ.

— Арадай хинагшад тоосоото үе соо гүрэнэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын, дутуу дунданuудые усадхахын түлөө эрид шанга тэмсэл ябуулаа, — гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Хяагтын райондо мелиораци үргэнөөр ябуулха хэрэгтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада 7,5 миллион түхэриг гаргашалагдаһан байна. Энэ мүнгэн зөөри уһалууриин системэнүүдые бариха, һэльбэн заһабарилха, байрын гэрнүүд болон бусад объектнүүдые бодхоохо хэрэгтэ зорюулагдаа. Үнгэрэгшэ 5 жэлэй туршада районой мелиораторнууд 2,1 мянган гектар газар уһалагдадаг болгоо, 1,1 мянган гектар намаглиг газар хатаагаа, 2,9 мянган гектар талмай дээрэ культур-техническэ хүдэлмэри ябуулаа. «Бурводстройн» ПМК арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада 70 гэр бараа, 90 һууритай хүүгэдэй саад ашаглалгада оруулаа. Тиихэдэ ПМК-гай үйлэдбэриин баазые бэхижүүлхэ талаар хэмжээнүүд хараалагдаа.

Арадай хиналтын бүлэгэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг ажалай түрүүшүүл тус оньһожоруулагдамал колонноо олон юм. Ажалай ветерануud М. М. Жарников, В. М. Жарников, А. Г. Хлуднев, О. Ф. Скобляков, автомашинануудай жолоошод аха дүү Игумновууд, В. К. Хлебников, М. М. Греков, Н. М. Веревкин, Ю. М. Ладченко болон бусад энэ тоодо оролсоно. ПМК-гай коллектив ажалдаа нилээд амжалта түйланхай. Жэшээлхэдэ, 1985 оной түсэбые тэдэнэр амжалтатайгаар дүүргээ һэн. Энэ түйлалтада хинагшадай оруулһан хубита ехэ гээд суглаан дээрэ тэмдэглэгдээ.

Гэхэтэй хамта суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд, мүн элидхэлшэ арадай хиналтын бүлэгэй хүдэлмэриин дутагдалнуудта гол анхарал хандуулаа. Үйлэдбэри дээрэ, юрэнхыдөө, хиналтын хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэһэн байгаа гэжэ элидхэлшэ онсолоо. Холын участогуудта ошожо, шалгалта хэхэ түсэбшье үгы байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Арадай хинагшад оройдоо нэгэ дахин Үбэр-Хэрэдэй сөөрэмдэ ошожо, шалгалта хэхэдээ, тэрэнэй проектно-сметнэ документациие шэнээр хаража үзэхэ тухай акт табиһан байна.

Шалгалтанууд үсөөнөөр үнгэргэгдөө, зарим хинагшад

ЭМХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРӨӨ

эдэбхи үүсхэлгүйгөөр хүдэлөө гэжэ суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд — барилгашад Г. Ч. Цырендондопов, В. Г. Норбоев, жолоошон П. Д. Игумнов, ахамад инженер В. И. Брянский болон бусад арадай хинагшад зааба. Арадай хинагшад ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэдтэй хамтын рейднүүдые үнгэргэдэггүй байгаа.

Суглаан дээрэ арадай хиналтын бүлэгэй шэнэ бүридэл һунгагдаа. Бүлэгэй түрүүлэгшээр Л. Г. Меркулов дахинаа һунгагдаба. Коллектив соогоо хүндэтэй, даалгагдаһан хүдэлмэридөө харюусалгатайгаар хандадаг хүнүүд бүлэгэй гэшүүдээр һунгагдаба.

КПСС-эй райкомой юрэнхы таһагые даагша В. Р. Кравцова суглаанда хабаадажа, үгэ хэлэбэ. Тэрэ КПСС-эй XXVII съездын, КПСС-эй ЦК-гай июниин (1986 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд соо табигдаһан эрилтэнүүдэй ёһоор бухы хүдэлмэриеэ эдэбхижүүлхэ шухала гэжэ зааба.

Суглаан эмхитэйгээр, эдэбхитэйгээр үнгэрөө.

А. БАНЗАРАКСАЕВ,
Хяагтын районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо.

ҮРЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР

...рэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой арадай хиналтын бүлэг элдэб дутагдалнуудые алгад гарадаггүй юм. Тус заводой бүлэгэй гэшүүд худалдаа наймаанай эмхинүүдэй хүдэлмэриие шанга хиналтада абанхай.

Байгалай леспромхозой арадай хиналтын бүлэг үйлэдбэриин нөөсэ арга боломжонуудые элирүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг. Тодорхойлон хэлэбэл, барилгын материалнуудые һайнаар хэрэглэхэ, алмаха, үрихэгүй тухай асуудалые арадай хинагшад шухала гэжэ тоолодог байна. Тиимэһээ барилгашадай бригадир А. Г. Богдановай хүтэлбэрилдэг арадай хиналтын бүлэгэйхид шалгалта үнгэргэжэ, барилгын материалнуудые бүрин бүтэн байлгаха, хадагалха, гуримтайгаар гаргашалха тухай асуудал заседани дээрээ зүбшэн хэлсэһэн юм. Тэрэ заседани дээрэ модо отолдог цехэй мастер И. И. Патрушев тоосоо һэн. Тэрэнэй удаа модо отолдог цехэй хорёо соо эзэн бусаар хаягдаһан барилгын материал хадагалагдажа, гуримтай болгогдоо.

Агропромой предприятинуудай арадай хиналтын бүлэгүүд суглаанууд дээрээ тоособо. Арадай хинагшад ниитын малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар дүүргэхын тула ямар хэмжээнүүдые абадаг байгааб, малай тэжээл хэр гамтайгаар, зүбөөр гаргашалагданаб, үхэр малай, поршоонхонуудай гарзалха ябадалые хорооха талаар ямар хэмжээнүүд абтадаг байгааб гэжэ суглаан дээрэ хөөрэжэ үгэнэ.

«Прибайкалец» колхозой арадай хиналтын бүлэгэй (түрүүлэгшэнь И. З. Горбов) заседани дээрэ отделениие эрхилэгшэ И. И. Ревинэй ябуулдаг хүдэлмэри тухай асуудал хэдэн дахин хаража үзэгдэһэн байна. Нүхэр И. И. Ревин колхозой арадай хинагшадай эрилтэнүүдтэ һаналаа табидаггүй, зохихо тобшолол хэдэггүй һэн. Тиихэдэнь арадай хинагшад тэрэ эрхилэгшын хүдэлмэри шалгаһан тухай материалнуудаа арадай хиналтын комитедтэ дамжуулан үгөө. Комитет тэрэ нүхэрые шангаар хэһээгээд, хүдэлмэриеэ эрид һайжаруулхыень дурадхаһан, шиидхэбэри абаһан байна. Тиигэжэ колхозой гол отделениин хүдэлмэри яһала һайжараа бэлэй.

Районой арадай хинагшад тоосоото һунгалтын суглаанuудай удаа КПСС-эй XXVII съездын эрилтэнүүдэй үндэһөөр хүдэлмэриингөө ашаг үрые улам дээшэлүүлхээр хараална.

Ю. ТУРУНТАЕВ,
Прибайкалнин районой арадай хиналтын комитедэй инспектор.

ДУТАГДАЛНУУДШЬЕ БИИ БАЙГАА

«Бурятавторемонт» нэгэдэлэй Шэнэ-Бэрээнэй гол заводто коллективэй хамтын суглаан боложо, арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ Т. М. Матвеева тоосоото элидхэл хэбэ.

Арадай хинагшад үйлэдбэриин хүсэнүүдые гүйсэдөөр ашаглаха, шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэрилһэн продукциин шанарые һайжаруулха асуудалда гол анхаралаа хандуулдаг байгаа гээд элидхэлшэ тэмдэглээ.

Материалнууд, электрын ба дулаанай элшэ хүсэ алмаха асуудалаар арадай хинагшад олон шалгалтануудые үнгэргөө. Тиигэжэ тэдэнэр 326 мянган түхэригэй экономическа үрэ дүн түйлаһан байна.

Капитальна барилгын таһагта барилгын материалнуудые хэр хэрэглэдэг, хадагалдаг тухай асуудалаар «комсомолой прожекторэй» штабтай сугтаа хамтын рейд үнгэргэгдөө. Барилгын материалнууд эзэн бусаар хадагалагдана, хайша хэрэгээр хаягдана гэжэ хинагшадай элирүүлһэнэй удаа, эдэ дутагдалнуудынь усадхаһан байна.

Эрдэм-техникын дэбжэлтын түйлалтануудые заводтоо нэбтэрүүлхэ тухай асуудалаар юун хэгдэнэб гэжэ шалгалтанууд үнгэргэгдэһэн байха. Тиихэдэ 30-дахи цехэй хүдэлмэрилэгшэд арадай хиналтын бүлэгтэ гомдол оруулхадаа, үнэтэй сэнтэй оньһон түхеэрэлгэ шииг нойтондо абтажа, муудажа байна гэжэ бэшээ һэн. Арадай хинагшад тус цехэй хүтэлбэрилэгшэдэй урда шанга эрилтэ табижа, иимэ ябадал болюулагдаһан байна.

Арадай хиналтын хүдэлмэридэ заводой хүдэлмэришэд Г. Г. Меркулова, А. А. Наумова, Г. А. Потемкин, А. Ф. Жерлова, Н. И. Матвеева, И. Н. Тютрин болон бусад хододоо эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. 12 хинагшад заводой дирекциин захиралтаар нэмэлтэ амаралтын үдэрнүүдээр урмашуулагдаһан байна.

Гэхэтэй хамта заводой цехүүдтэ арадай хиналтын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдадаг байгаа гэжэ элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэдшье тэмдэглэһэн байна.

Заводой арадай хиналтын гол бүлэгэй түрүүлэгшээр Т. М. Матвеева дахинаа һунгагдаа.

Л. ВИЛЬМОВА.

АЖАЛАЙМНАЙ ЗАЛУУ ХАЛААН

ХҮНҮҮДТЭ ТУҺАТАЙ, ХҮХЮУН ЗУГААТАЙ

Һургуулиин үхибүүдые ажалда дурлуулха, элдэб олон мэргэжэлтэй танилсаха, зунайнгаа амаралтые аша туһатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ һуралсалай ажалай табадахи четверть сэхэ нүлөөлдэг гэшэ. Мүнөө үеын эрилтын ёһоор ажалай эрэлдүүн хүмүүжүүлхэ асуудалнууд КПСС-эй XXVII съезд дээрэ, һургуулиин реформо соо гол һуури эзэлнэ.

Нёдондо жэл район дотор һуралсалай-үйлэдбэриин 11 бригада байгуулагдаа гэхэ гү, али зунай табадахи четвертиин ажалда 1284 үхибүүд хабаадаа. Тэрэшэлэн ажалай болон амаралтын 11 лагерь зунай үедэ хүдэлмэриеэ ябуулһан байна. Һурагшад бэрхээр ажаллаа, таатай зохидоор амараа, түрэл колхоз, совхозуудта гүрэнэй түсэбыень дүүргэхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулаа. Илангаяа Сэлэн-Дүүмын, Жаргалантын, Ноёхоной дунда болон бусад һургуулинуудай үхибүүдтэ ажалай, амаралтын талаар тааруу зохид байдал тогтоогдоо гэжэ тэмдэглэхээр.

Үнгэрһэн зунай дүнгүүдээр Ноёхоной, Юреэгэй, Жаргалантын дунда һургуулинуудай һуралсалай-үйлэдбэриин бригаданууд түрүү һууринда гараһан байна. Тиихэдэ һүтэйн найман жэлэй һургуулиин үхибүүд зунайнгаа амаралтые аша туһатайгаар, аялга зугаатайгаар үнгэргөө юм. Эдэ һурагшадай ажалые, амаралтые эрхимээр эмхидхэһэн тус һургуулиин директор, ВЛКСМ-эй Гусиноозерскын горкомой гэшүүн Н. Ж. Санжиевай хүсэл оролдолгые онсолон тэмдэглэхээр.

Гурбан жэлэй туршада Сэлэн-Дүүмын дунда һургуулиин багша Надежда Кимовна Петоновагай хүтэлбэри доро һурагшад хурьгадые харууһалаа. Нёдондо Галбай гэжэ газарта тэдэнэр 1500 хурьгадые тэнжээһэн байна. Тиихэдээ гансашье ажаллаа бэшэ, хүхюу зугаатайгаар үдэрнүүдээ үнгэргөө юм. Элдэб һонин хэмжээ ябуулганууд эмхидхэгдээ. Тиигэжэ бүхы зунай гурбан һарын туршада үхибүүд хурьгадые һайнаар харууһалаа. Сэлэнгын совхозой дирекциин зүгһөө эдир ажалшадта халуун баяр хүргэгдөө.

Байгша оной июнин 1-дэ һурагшадай зунай ажалай четвертиин хаһа эхилбэ. Үхибүүд хүн зондо хэрэгтэй, аша туһатай ажалаа зорюулна. Энэ жэлдэ ямар материально-техническэ баазатайгаар зунай ажал эхилээб? Һурагшадай бэелүүлхэ түсэбүүд хэр ехэб? Мүнөө үедэ ажалай болон амаралтын 12 лагерь хүдэлнэ. Тэдэнэй 6-нинь тусхай байшан гэрнүүд соо оршоно. Тиихэдэ район дотор байгуулагдаһан һуралсалай-үйлэдбэриин 8 бригадада 1042 һурагша хабаадана. Манай һургуулинуудай һурагшад социалис уялгануудые баталан абаа: 30 гектар газарта хартаабха, 21,5 гектарта — овощ, 174 гектар талмайда — куузику ургуулха юм. Гадна 620 тугал, 300 гахай, 24.700 хурьга харууһалха гэһэн зорилготой. Зунай ажалай четвертиин хаһада 120 центнер овощ, 370 центнер хартаабха ургуулагдажа, һургуулинуудай столовонуудта тушаагдахаар хараалагданхай.

Тиихэдэ набшаһата тэжээл, үбһэ, витаминтай ногооной гурил бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ һурагшад эдэбхи үүсхэл гаргаха байха. Хони хайшалалгын хаһада, тэдэнииие угаалгын болон бусад ажалда тэдэнэр мүн лэ хабаадаха юм.

Гэбэшье, үхибүүдэй зунай ажалые, амаралтые ниитэдэ аша туһатайгаар эмхидхэхэ хэрэгтэ шиидхэгдээгүй асуудалнууд, дутагдалнууд бии. Бии байгаа ажалай болон амаралтын лагерьнуудые заһабарилан шэнэлхэ, олон болгохо хүдэлмэридэ ажахынуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд гүйсэд анхаралаа хандуулнагүй. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз шеф ёһоной туһаламжа Загастайн дунда һургуулида саг үргэлжэ хүргэжэ байдаг, зүгөөр хэдэн жэлэй туршада ажалай болон амаралтын лагерь бариха тухай асуудал шиидхээгүй байһаар.

Тиихэдэ ажалай болон ажаһуудал асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэ, үзэл суртал-политическэ, физкультурно-спортивна болон сөөлөй хүдэлмэри ябуулха талаар таарамжатай байдал зарим лагерьнуудта тогтоогдоогүй гэхэ мүн. Тиимэһээ саашадаа ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, һургуулиин багшанар эдэ асуудалнуудта гүйсэд анхаралаа хандуулха ёһотой.

Тэрэшэлэн ВЛКСМ-эй горкомой дэргэдэ зунай ажалай четвертиин тухай штаб байгуулагдаа. Бүхы харьяата эмхи зургаануудай холбоо барисаа бэхижүүлхэ, һурагшадай зунай ажалые болон амаралтые эмхидхэхэ хүдэлмэриие бэлэн болгохо, амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгые бэелүүлхэ үүргэ энэ штабта даалгагданхай. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, совет, комсомолой органуудай түлөөлэгшэд, арадай гэгээрэлэй таһагай хүдэлмэрилэгшэд болон бусад нүхэд тус штабай бүридэлдэ ороолсоно. Багшанарай дундаһаа эрхим хүнүүд ажалай болон амаралтын лагерьнуудта хүдэлхөөр эльгээгдэнхэй.

СССР-эй Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ гээшэ хамтын хэрэг. Хүн бүхэн өөрынгөө хубитые оруулха зэргэтэй бшуу. Тиихэдэ һаяхан үнгэрэгдэһэн СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй табадахи сесси дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ депутат Н. И. Рыжковой элидхэл соо Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ зорилгонууд тушаа тодорхойгоор хэлэгдээ. Тиимэһээ хүдөө ажахыда ехэ туһа хүргэжэ байһан һургуулиин үхибүүдэй зунай ажалай четверть аша туһатайгаар, хүхюу зугаатайгаар эмхидхэгдэхэ зэргэтэй. Тэдэнэр ороной Эдеэ хоолой программын зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулха байһаниинь дамжаггүй.

В. ПОКАЦКИЙ,
ВЛКСМ-эй Гусиноозерскын горкомой секретарь.

ҺАЙХАН ХҮСЭЛЭЛЭЙ НААДАНУУД

МОСКВА. (ТАСС). Һайхан хүсэлэлэй нааданууд Москвада үнгэргэгдэжэ байна. Тэрэнэй программада оруулагдаһан спортын 20 зүйлөөр мүрысэгшэдэй дунда түрүүлэн тамаргашад, баскетболистнууд хаба шадалаа туршаба.

Эхэнэрнүүдэй дунда юрын аргаар 800 метрэй урилдаанда США-гай суглуулагдамал командын гэшүүд онсо шалгаржа, түрүүшын гурбан һуури эзэлбэ. Кэти Хеттчи энэ зайе 8 минута 30,34 секунда соо гаталжа, һайхан хүсэлэлэй наадануудай чемпионка болоо. Лесли Деланд, Жанет Иванс гэгшэд удаадахи һууринуудта гараһан байха юм.

Эрэшүүлэй дунда энэ зайда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Олимпиин наадануудай гурба дахин чемпион, 26-тай москвич Владимир Сальников энэ зайе 7 минута 50,64 секунда соо гаталжа, түрүү һуури эзэлхэһээ гадна, дэлхэйн шэнэ рекорд тогтоогоо. Эдуард Петров (СССР), Син Киллион (США) тус тустаа 8.00,86 болон 8.02,09 минута саг харуулжа, шангай һууринуудые эзэлбэ.

Эхэнэрнүүд сооһоо 100 метртэ брассаар тамаралгада Болгариин түлөөлэгшэ Таня Богомилова, эрэшүүлэй дундаһаа Дмитрий Волков (СССР) илалта туйлаа.

Баттерфляйгаар 100 метртэ тамаралгада эхэнэрнүүд сооһоо Бирте Вайнгаг (ГДР), эрэшүүлэй дундаһаа США-гай спортсмен Кристофер О'Нил 1.00,36 минута болон 54,23 секунда саг харуулжа, эрхимлэһэн байха юм. СССР-эй тамаргша Сергей Гароо эрэшүүлэй дундаһаа бронзо медаляар шагнагдаһан байгаа.

400 метртэ комплексно тамаралгаар үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ эхэнэрнүүд сооһоо Ноэми Лунг (Румыни), эрэшүүлэй бүлэгтэ Вадим Ярощук (СССР) түрүү һуури эзэлһэн байха юм.

Юрын аргаар 4×100 метртэ эстафетэ дамжуулгатай тамаралгада США-гай эхэнэрнүүдэй, СССР-эй эрэшүүлэй команданууд шалгарба.

Эхэнэрнүүдэй командануудай дунда баскетболоор мүрысөөн илангаяа шанга тэмсэлдэ үнгэрнэ. Бразилиин баскетболист басагад Болгариин командые 91:84 тоотойгоор шүүгээ.

СПАРТАКИАДЫН ТООСООГООР

Республикын техническэ мэргэжэлэй һуралсалай һурагшадай 22-дохи комплексно спартакиадын наймадахи зүйлөөр мүрысөөн Улаан-Үдэ хотын түбэй стадион дээрэ болобо. Техническэ мэргэжэлэй 15 училищиин 100 гаран хүнгэн атлет хабаадаһан байгаа.

Техническэ мэргэжэлэй тусхай 1-дэхи училищиин басагад, техническэ мэргэжэлэй 1-дэхи училищиин хүбүүд командаараа илаа.

Хубиин тоосоогоор яһала һайн үрэ дүнгүүд туйлагдаба. 1-дэхи СПТУ-гай һурагша, спортын мастерта кандидат Артем Соболев 1500 болон 3000 метрэй зайнуудта үнгэргэгдэһэн урилдаанда түрүү һуури эзэлээ. 6-дахи СПТУ-гай һурагша, нэгэдэхи разрядтай Владимир Ильенко табан зүйлөөр — 100 болон 400 метрэй урилдаануудта, ядро түлхилгэдэ, үндэрые, утые харайлгада шалгарба.

6-дахи СПТУ-гай һурагша Наталья Капустина 800 болон 1500 метртэ урилдахадаа, бултанһаа түрүүн фиништэ хүрэжэ ерээ. Техническэ мэргэжэлэй тусхай 1-дэхи училищиин һурагшад Наташа Чаузова бултанһаа холо ядро түлхиһэн, харин Елена Перемолотова үндэрые харайлгаар илаһан байна.

Найман зүйлэй дүнгүүдээр 9-дэхи СПТУ-гай басагад, 13-дахи СПТУ-гай хүбүүд түрүү һууринуудые эзэлжэ ябана.

Спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөн — зүг шэгые зүбөөр тодорхойлолгын мүрысөөн һаяар Улаан-Үдэ шадар үнгэргэгдэхэ юм.

Б. МИРОМАНОВ.

УЛАСХООРОН ШЭНЖЭ...

СОЦИАЛИЗМ БАЙГУУЛХА ХАРАА Ш...

Мүнөө үе сагта социализм байгуулгын асуудалнууд — социально-экономическа хүгжэлтэ түргэдхэлгэ, хүдэлмэришэн ангиин үүргые, тэрэнэй түрүү зэргэ болохо коммунис партинуудые бэхижүүлгэ, үйлэдбэрилгын хүсэнүүд ба үйлэдбэриин харилсаануудые таарулдуулга болон бусад асуудалнууд һүүлэй үедэ үнгэргэгдэжэ байһан социалис оронуудай аха дүү партинуудай съезднүүдэй гол анхаралда байба. Өөһэд өөһэдынгөө партинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые согсолон, съезд бүхэн социализм байгуулгын теори болон бодото хэрэгтэ, бүхы партинуудта нэгэн адли ба хэтэ мүнхэдөө амиды, ходо хүгжэжэ байдаг марксистско-ленинскэ һургаалда хубитаяа яһала ехээр оруулна.

Һүүлэй эдэ үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэһэн Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин X съезд бүхы дэлхэй дээрэ ехэ анхаралтайгаар ажаглагдаба. Оронойнь түүхын харюусалга ехэтэй шатада тэрэ зарлагдажа, 70-дахи онуудай һүүл ба 80-дахи онуудай эхеэр үзэгдэһэн үзэл бодолой, политическэ шанга зүришэлдөөнэй үеын, орон доторхи байдалаа гуримшуулхын түлөө тэмсэлэй дүнгүүдые согсолжо, урагшаа дабшаха арга боломжонуудые хараалһан байна.

Бүгэдэндэ мэдээжэ болоһоной ёһоор, социализмын бодото байдалые хазагайруулгатай ажалша олониитын эбсэшэгүй байһаар байтар, социалис Польшын дотоодын ба гадаадын дайсад эндэхи социалис байгуулалтые унагааха, Польшодохи социалис туйлалтануудые усадхаха... гээшэ. ПОРП-оор толг... хүдэлмэришэн анги со... рилгонуудта үнэн сэхэ... алис Польшо тэсэн гар... но туйлалтануудаа ... шадаа. Эдэ бүхы үйлэ... һэн тобшолол хадаа бү... национальна удха шана... чев ПОРП-ын съезд дээ... иигэжэ мэдүүлээ: «...эдэ... ды орёо бэрхэшээлтэй, ... бэшэ байбашье, иимэ юу... руулһан: социализм гү... жөө, манай оронуудай ... гөө тэрээнһээ таһаран... шадахагүй байна. Энэ ... палтануудай заатагүй хэ... һаниие тодорхойлно».

Съезд дээрэ хэгдэһэн... ально-экономическа хүг... Польшодо социализмын ... бэхи үндэһэ һуури таби... шэлнэ. ПОРП — поляк об... хэ, экономическа, соци... хүгжэлтын замаар оро... шуулха хаба шадалтай т... мүн. Польшын үйлэ хэр... үшөө нэгэ тобшолол гэх... волюциин ашаар туйла... бүхы талын хүгжэлтэ ю... шэ, харин өөрын үндэһ... циализмые саг үргэлж... жэ байхын тулада парти... ствын хүсэлээ оролдол...

ВАШИНГТОНДО ҮШӨӨЛ ОЙЛГ...

США-гай оборонын министр К. Уайнбергер һаяхан пресс-конференци зорюута үнгэргэбэ. Пентагоной шэнэ түхэлэй ракетын амжалтатай туршалга үнгэргэгдөө гэжэ соносхохын тулада журналистнуудые суглуулһан байха юм. Ракетэнүүдһээ бэеэ хамгаалха системэдэнь туршагдагша ракетэ дайшалхы шэнэ зүйл болгогдон хэрэглэгдэхэ юм ха. Америкын министрэй телевизортэ харагдахань сагай талаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин X съезд дээрэ үгэ хэлэлгэтэй тудалдаа.

Нэгэ сагта тудалдаһан энэ ушаралда гайхалтай юумэн үгы ааб даа. Һүүлэй һарануудта уласхоорондын байдалда мүнөө үе сагай эгээл онсо шухала асуудалнуудаар бэе бэеһээ тад ондоо хоёр хараа бодол үсэд нэтэрүүгээр тайлбарилагдан харуулагдаа. Эдэ хадаа ядерна ба бусад зэбсэгүүдые хизаарлаха, дайнай аюулые зайсуулха талаар Москва ба Вашингтоной хараа бодолнууд болоно.

Жэшээнь, энэ жэлэй январь һарада Советскэ Союз хүн зониие олоор хюдаха буу зэбсэгүүдһээ энэ дэлхэйгээ сүлөөлхэ тодорхой программа дурадхаа. Удаадахи һарануудта СССР юрын ба химическэ зэбсэгүүдтэ, тэрэшэлэн НАТО-гай ба Варшавска Договорой организациин зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ хабаатай шэнэ зүйлнүүдээр нэмэлтэ хэһэн байна. Эдэ эдэбхи үүсхэлнүүд алалга хюдалгаһаа энэ дэлхэйгээ аршалха, бүгэдэниитын аюулгүй байдалай системэ байгуулха арга зам гэжэ бүхы дэлхэй дээрэ сэгнэгдэһэн.

Буу зэбсэгүүдые ехээр бүтээн гаргалгые хизаарлаха асуудалда Сагаан байшангай хандалгые богонёор тайл... зорюута хойшо таталга б... замбуулинай зэбсэгүүд... лаар мүнөө хэгдэжэ бай... дые урагшань дабшуул... ямар нэгэ дурадхал Ваш... рэлтэн дуулаадүй байһаа... тад ондоо, дайнда бэлд... хэхэ һэдэлгын хэгдэжэ б... рикэһээ абтаһан мэдээ... Ядерна шэнэ һомоор, ш... ядерна зэбсэгүүдэй не... талаар хүдэлмэри Хо... үргэнөөр хэгдэжэл байда...

Совет хүтэлбэрилэгшэ... һэн үгэ доторoo иигэжэ ... олон буу зэбсэгтэй байл... дал ехэдэхэ бэшэ, харин... бүхы дэлхэй дээрэ мэд... Бүхэдэлхэйн ядерна дай... политикын үргэлжэлэл б... юуб гэхэдэ, тэрэ бүхы ... асарна, тиимэ хадаа ям... таарамжагүй».

Вашингтондохи засаг б... ойлгоногүй. Тэндэхид ... шарһан ойлгомжоор б... хид буу зэбсэг ехээр ... илалта туйлахабди гэж... наашалгадань өөһэдын... хүн зон этигэхэез бол... һанамжа асуулгын тодо... американецуудай гурбан... нөө ОСВ-2 договорые ... процентнь «одото дай... эсэргүү байһанаа элирхэ... засагайнь захиргаан тэр... саһанаа мэдүүлнэ. Ушар... ойлгохо саг Вашингтонд...

«ЧИЛИ: ЗОНХИЛГО ҮГЫ БО...

Үнгэрһэн неделидэ Чилидэ бүгэдэ ниитын 48 часай забастовко болобо. Правительствын бүридэлдэородоггүй демократическа, политическэ, ниитын ба профсоюзна организацинуудай нэгэдэл — эрхэтэдэй национальна ассамблейгээр эмхидхэгдэһэн энэ забастовкые 1973 ондо болоһон засагай шуһата урбалтын һүүлээр чили арадай бүгэдэ ниитын түрүүшын стачка гэжэ нэрлэхэдэ болоно. Политическэ энэ үйлэ хэрэг «Хүн зондо үзэн ядагдаһан зонхилго үгы болог!» гэһэн уряа доро үнгэргэгдэжэ, правительствын бүридэлдэ ородоггүй, ороноо демократическа түхэлэй хүтэлбэридэ тэхэрюулхын түлөө ябуулга хэдэг бүхы хүсэнүүдэй асари ехэ нэгэдэлые элирхэйлэн харуулба.

Чилиин ажалшад хүдэлмэрээ орхижо, үйлсэдэ гараа. Тэдэнэр Пиночедэй сэрэгэй-фашис журамда эсэргүүгээр хэдэн һарын саана эхилһэн ниитэ национальна кампаниие үргэлжэлүүлһэн байха юм. Нюуса далдагүй политическэ шэнжэтэй Чилиин студентнүүдэй стачка бүгэдэ ниитын энэ забастовкын эхи заха татаба.

Чилиин арадай забастовкые дарахын тулада сэрэгэй засагаархид хэһээлтын шанга хэмжээнүүдые абаха һэдэлгэ гаргаа. Засагайм журамые унагаахань гэжэ айһан Пиночет бүгэдэ ниитын забастовкын урда тээхэнэ тэрэниие «алалга хюдалгын ябуулга» гэжэ соносхоһон байха юм. Гүрэнэй аюулгүй байдал тухай ба арад зондо харша бусад хуули болон указуудые баримталан, эрхэтэдэй национальна ассамблейн 17 эдэбхитэдые, тэрэ тоодо тус организациин хүтэлбэрилэгшэ Луис Гонсалесые түрмэдэ хаагаа. Тэдэнэрые сүүдлэхэ һанаатай. Арестовалагдажа байхадаа, Луис Гонсалес иигэжэ мэдүү... ночедэй сүүдэй урда зо... бди, юуб гэхэдэ, бид... үгы. Бидэнэрэй орондо ... хэ». Забастовкын үедэ ... нүүд түрмэдэ хаагдаа.

Ямаршье зэбсэггүй ... урдаһаа сэрэгэй техникэ... жо байнгүйгөөр нюдэн... жуулдаг газтай граната... резинэ һомоор демо... хайрагүйгөөр буудажа ... ралта Пиночет полици... тэ үгэһэн байха юм. Тэр... хүн, тэдэнэй тоодо 13-та... олон хүн шархатаа. Х... дэлмэришэдэй ажаһуу... хэтэрмэ муухай ааша... лиин городуудта шанга... лоһон байна.

«Правительствада эсэ... лөө» армиин бүлэг офи... кын урда тээ хаагдаа. ... болоһоной ёһоор, тэдэ... алуурша дай үүргэ зэбсэ... гагдаһан ушарта дура... Энэ ушарал ехэ һайн та... Пиночедэй журамай ту... гэйхидэй дунда дураа ... байһаниие гэршэлнэ.

Правительствын бүр... хүсэнүүдэй түлөөлэгшэ... ёһоор, хатуу шанга хэ... һаа, забастовко һанаһ... амжалта асараа. Бүхы ... мышленна предприяти... далайн портнууд хүдэл... зинууд хаагдаа. Демон... дуудаарнь хүсэ ехэтэй...

ТКАЧУК, ДОН-ЖУАН БОЛОН БУСАД

Энэ һарын репертуарта элдэб янзын жанрай фильмүүд олон. Тэдэнэй олонхинь мүнөө үеын хүнүүдые зурагалаһан бүтээлнүүд болоно.

Одесскэ киностудида буулгагдаһан **«Поезд вне расписания»** гэһэн фильм һонин удхатай. «Экипаж», «34-й скорый», «Тревожное воскресенье» гэһэн ушаралта ябадалнуудаар баян эдэ фильмүүдтэ тэрэ дүтэрхы, орёо үзэгдэлнүүдтэй юм. Гай усал ба аюулай үедэ эрэлхэг зориг нэмэһэн хүн фильмын гол удхые элирхэйлнэ. Тус фильмын героическэ образые залуу, олондо мэдээжэ боложо эхилһэн Владимир Шевельков (анхандаа «В моей смерти прошу винить Клаву К», «Признать виновным», «Европейская история» гэһэн фильмүүдтэ наадаһан) байгуулна. Бусад рольнуудта Наталья Вавилова, Ольга Кузнецова, Игорь Шавлак гэгшэд хабаадаһан байна. Энэ фильм режиссёр Александр Гришинэй түрүүшын туршалга юм.

Белорусс кинематографистнуудай найруулан табиһан **«С юбилеем подождём»** гэһэн фильм хүдөө нютагуудые һэльбэн шэнэлжэ, хубилгажа байһан хүнүүдтэ зорюулагдана. Тус фильмын үйлэ хэрэгүүд Полессиин түрүү нэгэ колхоздо болоно. Залуу найруулан табигшад — режиссёр Борис Горошко, сценариин авторнууд, журналистнууд Евгений Будинас ба Анатолий Кудрявцев гэгшэд уран һайханай кинематографида анха түрүүшынхиеэ гэхээр колхозой һууринай социальна ажаһуудалай, хүн зоной оюун бодолой шэнэ, гол шухала асуудалнуудые тайлбарилха гэһэн үг зорилгонуудые хараалаа. СССР-эй арадай артист Кирилл Лавров гол ролиие шадамар бэрхээр гүйсэдхэнэ. Тэрэнэй герой, «Шэнэ ажаһуудал» колхозой түрүүлэгшэ Ткачук — бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ, ухаатай сэсэн, һаһанаа хүсэлдүүлдэг хүн, түрэл газарайнгаа ёһотой эзэн. Мэдээжэ артистнууд Леонид Неведомский, Борис Новиков, Любовь Виролайнен гэгшэд энэ фильмдэ наадаа.

«Капкан для шакалов». Иимээр нэрлэгдэһэн кинолентэ граждан дайнай үедэ бута сохигдоһон бандые хүтэлбэрилһэн баян курбашигай баялигые еэртөө абаха гэһэн аюул һүреэтэ гэмтэниие бэдэрэлгэ тухай хөөрэнэ.

«Таджикфильмын» режиссер Мукадас Махмудов энэ фильмые найруулан табиһан байна. Залуу актёрнууд Нурулло Абдуллаев, Андрей Подошьян, Юнус Юсупов, Алла Рензяева, Вадим Михеенко болон бусад нүхэд энэ фильмын гол рольнуудые гүйсэдхөө.

Жанрайнгаа талаар вестерндэ дүтэрхы, ушаралта ябадалнуудаар баян **«Чужие здесь не ходят»** гэһэн фильм Анатолий Ромовой «Соучастник» («Хабаадагша») гэһэн тууужын удхаар найруулагдаһан байна. Тус картинын һонирхолтой үйлэ хэрэгүүд харагшадай анхарал татана. Фильмын гол герой, милициин лейтенант Косырев ами наһаяа хайрлангүй бодото ажабайдалые, совет хуулиие хамгаална. Тэрэнэй рольдо Владимир Басов (багань) наадаа. Олон фильмүүдтэ, тодорхойлбол, «По следу властелина» (Белов), «Тайна черных дроздов» (Персиваль), «Порох» (Никонов) гэһэн кинокартинануудта хабаадаһан артист Юрий Беляев гэмтэнэй ролиие гүйсэдхэһэн байна.

«Грузия-фильм» киностудиин найруулан табиһан үшөө нэгэ ушаралта ябадалнуудаар олон **«Кто четвертый!»** гэһэн кинолентые мэдээжэ актёр Отар Коберидзе найруулан табяа юм. Анхандаа «Мечте навстречу», «Ждите связного» болон бусад фильмын найруулан табилгада тэрэ хабаадаһан байгаа..

Энэ шэнэ фильм соо хоёр гэмтэ ябадалнууд мүрдэгдэнэ: нэгэниинь — курортно хотодо машинын үгы болоһые, харин нүгөө ушарынь — ювелирнэ магазинһаа юумэ хулуулга элирүүлхэ хүдэлмэри ябуулагдана. Артистнууд Лиа Элиава, Котэ Толорая, Леван Учанейшвили болон бусадай хабаадалгатай энэ фильм харагшадаа урина.

«Искушение Дон-Жуана» — Леси Украинкын «Каменный хозяин» («Шулуун эзэн») гэһэн философско болон оюун бодолой талаар гүнзэгы удхатай драмын экранизаци мүн. Василий Левинтэй хамта кинодраматург Григорий Колтунов энэ фильмые (Одесскэ киностуди) найруулан табяа юм. 300 жэлэй туршада Тирсо Де Молинын, Мольерэй, Байронай, Пушкинай герой заримдаа хүнгэн һанаатай, нэгэн гэбэл, романтическа гүн удхатай, үгышье һаа хүн түрэлтэниие эсэргүү тэмсэлдэ уриһан хүнэй образые байгуулгаараа уншагшадтаа мэдээжэ байһан байгаа. Харин Леси Украинкын зохёоһон образ эдэнэй нэгэндэшье адли бэшэ. Хаанта засагта эсэргүүсэһэн, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэгшэ — гол герой мүн. Дон-Жуанай болон Командорой рольдо тон бэрхээр Иван Калнынь наадаа гэжэ тэмдэглэхээр. Донья Аннын ролиие экран дээрэ артистка Елена Финогеева бэелүүлээ.

Оршон тойрон байгаалиие аршалан хамгаалхые **«Приключения на маленьких островах»** («Туркменфильм») гэһэн фильм соогоо сценариие найруулан бэшэгшэ, режиссёр, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Усман Сапаров («Мужское воспитание» гэһэн фильмнь эгээл мэдээжэ) уряална. Энэл киностудиин **«Джигит всегда джигит»** (режиссерынь Меред Атаханов) гэһэн хүгжэмтэ кинокомеди Б. Абдуллаевай «Үбгэд» гэһэн пьесээр найруулагданхай. Мэдээжэ композитор Алексей Мажуков фильмын хүгжэмые зохёоһон байна.

Авиамоделированиер һонирходог 12-той хүбүүн анхандаа летчик байһан наһажаал хүн хоёрой хани нүхэсэл тухай **«День Колибри»** (Польша) гэһэн фильм хөөрэнэ. Бишыхан тосхондо болоһон үйлэ хэрэгүүдтэй **«Чудо невиданное»** (Югославия) гэһэн фильм танилсуулна. Москвада үнгэргэгдэһэн Уласхоорондын XIV кинофестиваль дээрэ энэ картина мүнгэн шанда хүртөө юм. Хитадай кинематографистнуудай табиһан **«Рикша»** гэһэн фильм 30-аад онуудта Пекин ерэһэн залуу таряашанай хуби заяае зураглан домоглоно. Капиталис гүрэнүүдэй **«Жертва обмана»** (Инди), **«Любовь и аэробика»** (США) гэһэн фильмүүд июлиин репертуар соо харуулагдаха.

В. ПАВЛОВА,
Буряадай АССР-эй Госкиногой ахалагша редактор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: киногой артистка Наталья Вавилова «Поезд вне расписания» гэһэн фильмдэ наадана.

Июлиин киноафиша

ТАСС ХИЛЫН СААНАҺАА

УЛАСХООРОНДЫН УУЛЗАЛГА

РИМ. Римэй муниципалитедэй үүсхэлээр үнгэргэгдэһэн «Хөөрэлдөөн — эб найрамдалай эгээл таарамжатай һайн үндэһэ һуури мүн» гэһэн уласхоорондын олоной хабаадалгатай уулзалга эндэ дүүрэбэ. Дэлхэйн 45 ороной, тэрэ тоодо Советскэ Союзай 70 гаран делегаци тэрээндэ хабаадаа. Италиин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Беттино Кракси, гадаадын хэрэгүүдэй министр Джулио Андреотти уулзалгын хүдэлмэридэ хабаадаба.

Албанай хэрэгээр Римдэ ерээд байһан ООН-ой Генеральна секретарь Хавьер Перес де Куэльяр уулзалгые хаалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ, мүнөө уласхоорондын байдалай орёо түгшүүрилтэй болоһоор һанаагаа зобожо байһанаа мэдүүлбэ. Хүн түрэлтэн тогтууритай һайн амгалан тайбан байдалтай үшөөл болоодүй байһаар гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин үндэһэлдэг гол ёһонууд үшөөл сааршан дээрэ үлэнхэй. Дэлхэй дээрэ дайн байлдаанууд үргэлжэлһөөр, уласхоорондын терроризм усадхагдаагүй байһаар.

Хөөрэлдөөнэй, эб найрамдалай ба хүгжэлтын аша туһада Нэгэдэмэл Нацинуудай Организаци ажал ябуулгаяа үргэлжэлүүлхэ юм гэжэ ООН-ой Генеральна секретарь тэмдэглээ. Энэ хүдэлмэридэнь тэрэниие бүгэдэ ниитын зүгһөө дэмжэхэ шухала.

ДОГОВОРОЙ 25 ЖЭЛЭЙ ОЙ

ПХЕНЬЯН. СССР-эй болон КНДР-эй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туһалалсалга тухай договорой 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хэмжээ ябуулгануудта хабаадахаяа ерэһэн КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь Ю. Ф. Соловьев түрүүтэй Совет партийно-правительственна делегаци Тэсонсандахи революционернүүдэй хүүр дээрэ, Японой колониальна дарлалта мүлжэлгэһөө Корейе сүлөөлхын түлөө байлдаануудта унаһан Совет Армиин сэрэгшэдэй хүндэлэлдэ Пхеньянда бодхоогдоһон «Сүлөөлэлгэ» гэжэ хүшөөгэй дэргэдэ венокнуудые табиба. 1950—1953 онуудта Корейдэ американ империализмын зэрлэг түрмхэй ябуулгые бута сохилгын байлдаануудай үедэ наһа бараһан Хитадай арадай һайн дуратанда бодхоогдоһон хүшөөгэй дэргэдэ мүн лэ венок табигдаһан байгаа.

НИКАРАГУАДА ЭСЭРГҮҮ ЯБУУЛГЫЕНЬ БУРУУШААНА

НЬЮ-ЙОРК. Никарагуагай гүйлтаар ООН-ой Аюулгүйн Соведэй заседани үнгэргэгдэжэ, Түбэй Америкын гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ США-гай бүдүүлигээр хамааралсалгые эрид буруушаана. Анголын, Афганистанай, Болгариин, Вьетнамай, Ганын, ГДР-эй, Кубын, Лаосой, Монголой, НДРИ-гэй, Сенегалай, Сириин, Чехословакиин ба бусад оронуудай делегадуудай мэдүүлһэнэй ёһоор, Никарагуада эсэргүү ябуулгануудые үүдхэжэ байдаг хархис хүсэнүүдтэ 100 миллион доллар һомолхо тухай һаяхан абтаһан шиидхэбэри энэ райондохи байдалые политическэ аргаар гуримшуулан шиидхэлгые буруу һургэхэ, тэндэ өөһэдынгөө гуримые баадхаха, Сандинис революциие үгы хэхэ гэһэн зорилготой байна.

ООН-ой гэшүүн — бэеэ даалһан байдалтай ороной хуулита правительствые унагааха гэһэн хараа шэглэл Капитолиин гүбээ дээрэ һайшаагдаһан байна гэжэ Сириин түлөөлэгшэ А. М. Аль-Атасси мэдүүлбэ. Тиигэжэ Түбэй Америкэдэхи байдалые улам түгшүүрилтэй болгохо, энэ районда США-гай соносхогдоогүй дайе бүри дэбэргэхэ талаар үшөө нэгэ аюултай алхам хэгдээ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Соёлой ба амаралтын сэсэрлигүүд» — түрүү бэшэг. Нуга сабшалангууд дээрэхи хүдэлмэриие эршэдхэхэ. «Шанарые нэмэлтын хэмжээгээр һэлгэхэгүйш» — А. Субботиной корреспонденци. «Спорт — эб найрамдалай элшэн сайд» — ТАСС-ай мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Мал ажал — онсо шухала һалбари. «Хамтын подрядай хүсэн» — Ц. Тогоновой статья. Хотын ажахы. «Үбэлдэ һайнаар бэлдэхэ» — Г. Калиновскаягай корреспонденци. «Хүлеэлтэгүй» — Л. Неретинагай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Дээдэ һургуули: КПСС-эй ЦК-гай проект зүбшэн хэлсэнэбди. «Хүмүүжүүлэгшэдые хүмүүжүүлгэ» — В. Пыкинэй статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Патриот» гэжэ суглуулбари. «Дайн мартагдаагүй» — Г. Кузьменкын статья. «Дайшалхы нүхэдни, хаанабта?» — «Патриодто» ерэһэн бэшэгүүд. Нютагай һонин. Соносхолнууд.

Сэнхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — Мультфильмнүүд. 10.20 — Латвиин ССР-эй уран һайханай коллективэй концерт. 10.50 — «Лобо» — үхибүүдтэ фильм. 12.05 — «Художник Угаров» — баримтата фильм. 12.25 — Шэнэ һонин. (12.30 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50 — Баримтата фильмүүд. 16.35 — Грузиин гүрэнэй квартет наадана. 17.20 — «Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ».

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-2?, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли. г. Улан-Удэ, ул. Ленина... Н-00527. Заказ № 157. Индекс ...